

διαπερνᾷ τὸ νερόν· ἐάν, λέγω, τινὰς ἀπὸ ἡμᾶς ἤθελεν ἰδεῖ ἄλλον τινὰ Ἐπίσκοπον διαπερνῶντα, νὰ τὸν ἐρωτᾷ, διὰ ποίαν αἰτίαν ἐκείθεν ἀπερνᾷ, καὶ ποῦ ὑπάγει; Καὶ ἂν μὲν μάθῃ παρ' αὐτοῦ, ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον, νὰ τὸν ἐρωτᾷ δεύτερον, ἂν διὰ τὰς ρηθείσας ἐν τῷ ζ'. ἢ καὶ θ'. Κανόνι αἰτίας ὑπάγει, ἤγουν διὰ βοήθειαν ὀρφανῶν καὶ χηρῶν, καὶ λύτρωσιν καταδικῶν, καὶ ἂν καλούμενος ἀπὸ τὸν βασιλέα ὑπάγῃ (1); Καὶ ἂν μὲν μάθῃ, ὅτι προσκαλεσμένος ὢν ἀπὸ τὸν βασιλέα πηγαίνῃ, νὰ μὴ ἐμποδίζηται· εἰ δὲ πηγαίνῃ διὰ νὰ προξενήσῃ εἰς τινὰς ἀξιώματα κοσμικὰ, ἢ πηγαίνῃ διὰ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν διδασκαλίαν του ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ νὰ διαλεχθῇ μὲ τὸν ἐκείνης Ἐπίσκοπον πρὸς κατασχύνην αὐτοῦ, κἀνένας Ἐπίσκοπος νὰ μὴ ὑπογράψῃ εἰς τὰ ἀπολυτικὰ καὶ εἰρηνικὰ γράμματα ὅπου βαστάζει, οὔτε νὰ συγκοινωνῇ μὲ αὐτόν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιά. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΣΥΝΑΧΘΕΙΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ

ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η ἁγία αὕτη τοπικὴ Σύνοδος συνήχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, μετὰ τὴν ἁγίαν καὶ Οἰκουμενικὴν β'. Σύνοδον, ἐν ἔτει 394. κατὰ τὸν Δοσίθεον, καὶ τὴν Συλλογὴν τῶν Συνόδων, τὴν ὑπὸ τοῦ Μιλία γενομένην, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου. Παρόντες δὲ ἐν αὐτῇ ἦσαν Πατριάρχαι τρεῖς, Νεκτᾶριος Κωνσταντινουπόλεως, Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας, καὶ Φλαυιανὸς Ἀντιοχείας, καὶ ἄλλοι δεκαεπτὰ Ἐπίσκοποι κατ' ὄνομα, καὶ ἄλλοι διάφοροι ἀνώνυμοι, μετὰ παντὸς τοῦ ἱερατείου, καθεσθόντες ἐν τῷ φωτιστηρίῳ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Αἴτιον δὲ τῆς συναθροίσεως ταύτης ἐστάθη ἡ ὑπόθεσις δύο Ἐπισκόπων, Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν νὰ ἐπισκοπεύουν καὶ οἱ δύο ἐν ταύτῳ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Βόστρης, καὶ μάλιστα, διατὶ ἔφθασε νὰ καθαιρεθῇ ὁ Βαγάδιος ἀπὸ δύο μόνους Ἐπισκόπους, οἵτινες καὶ εἶχον τελευτήσῃ τότε κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Συνόδου. Ὅθεν περὶ τούτου ὥρισεν ἡ Σύνοδος αὕτη τοὺς παρόντας δύο Κανόνας, ἀναγκαίους ὄντας εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐταξίαν τε καὶ κατάστασιν, οἵτινες ἐπικυροῦνται, ἀορίστως μὲν ἀπὸ τὸν α. τῆς δ'. καὶ α. τῆς ζ'. ὠρισμένως δὲ ἀπὸ τὸν β'. τῆς σ'. (αὕτη γὰρ ἡ Σύνοδος εἶναι, περὶ ἧς ταῦτα λέγει ὁ β'. τῆς σ'. «Προσέτι γεμὴν, καὶ τῶν αὐθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει συνέλθόντων, ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως Προέδρου, καὶ Θεοφίλου τοῦ γενομένου Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπισκόπου»), καὶ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως ταύτης Οἰκουμενικὴν τρόπον τινὰ ἀναλαμβάνουσι δύναμιν. Ἡ Σύνοδος δὲ αὕτη, ὀνομάζεται μὲν, πραχθέντα ὑπομνήματα ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου, ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρης, κεῖται δὲ ἐν ταῖς Πανδέκταις μετὰ τὴν ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδον οὐκ ὀρθῶς. Δι' ὅ ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες τοὺς χρόνους, καθ' οὓς γέγονεν, ὡς καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν ἐποιήσαμεν ᾧδε πρὸ τῆς ἐν Καρθαγένῃ αὐτὴν ἐτάξαμεν.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΣΥΝΑΧΘΕΙΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ.

ΚΑΝΩΝ Α'.

Ὅριζομεν, ὥστε μὴ ἐξεῖναι ὑπὸ δύο χειροτονεῖσθαι Ἐπίσκοπον, ἀκολούθως τῇ ἐν Νικαίᾳ || Ἀποστ. α'. Συνόδῳ.

(1) Δὲν εἶναι ἐναντίος ὁ Κανὼν οὗτος μὲ τὸν ἡ. τῆς αὐτῆς ταύτης Συνόδου, τὸν μὴ συγχωροῦντα αὐτοπροσώπως νὰ πηγαίνῃ ὁ Ἐπίσκοπος εἰς τὸν Βασιλέα, ἐπειδὴ προσθέτει οὗτος, ὅτι νὰ πηγαίνῃ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτοπροσώπως, ἐὰν ὅμως καλεσθῇ ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ ὄχι ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἐξω μόνον ἂν ᾖ ἀνάγκη μεγαλωτάτη καὶ κίνδυνος εἰς ἄλλην τὴν πόλιν. Κα-

ὡς καὶ ὁ Φλαυιανὸς Ἀντιοχείας, παρακληθεὶς ἀπὸ ἄλλους τοὺς Ἀντιοχείας, καὶ παρὰ Θεοῦ πεισθεὶς, ἐπῆγεν εἰς τὸν Βασιλέα Μέγαν Θεοδοσίον ὅπου ἐφοβέριζε νὰ ἀναστατώσῃ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ παρακάλεσας αὐτόν κατεπράυνε τὸν θυμὸν του, ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος (λόγ. σ'. καὶ α. Ἀνδριάντων)· πλὴν καὶ τότε μὲ προσκλητικὰ γράμματα τοῦ Βασιλέως πρέπει νὰ πηγαίνῃ, καὶ ὄχι ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ἑρμηνεῖα.

Ἐπειδὴ ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ πρώτη Σύνοδος ὀρίζει ἐν τῷ δ'. αὐτῆς Κανόνι, ὅτι τρεῖς Ἐπίσκοποι ἐξάπαντος νὰ συνάγωνται καὶ νὰ χειροτονοῦν τὸν Ἐπίσκοπον, ἀκολουθήσασα εἰς τὸν δεύτερον διορισμὸν τοῦ Ἀποστολικοῦ α., οὕτω καὶ ἡ παρούσα ἁγία Σύνοδος διορίζεται νὰ μὴ χειροτονῆται ἀπὸ δύο μόνους Ἐπισκόπους Ἐπίσκοπος. Καὶ ὄρα τὸν α. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Β'.

Ἀποστ. οδ'. || Ὅριζομεν μὴ χρῆναι πρὸς τὸ ἐξῆς, μήτε παρὰ τριῶν, μήτε γε παρὰ δύο, τὸν ὑπεύθυνον Ἐπίσκοπον δοκιμαζόμενον καθαιρεῖσθαι ἀλλὰ πλείονος Συνόδου ψήφῳ, καὶ εἰ δυνατὸν, πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν, καθὼς καὶ οἱ Ἀποστολικοὶ Κανόνες διωρίσαντο, ἵνα τῇ τῶν πολλῶν ψήφῳ ἀκριβεστέρα ἢ κατάκρισις τοῦ ἀξίου καθαιρέσεως δεικνύηται, παρόντος καὶ κρινομένου.

Ἑρμηνεῖα.

Ἐπειδὴ, ὡς προείπομεν, ὁ Βαγιάδιος Ἐπίσκοπος καθρέθη παρανόμως ἀπὸ δύο μόνους Ἐπισκόπους, ἀναιρεῖ τοῦτο ἡ παρούσα Σύνοδος καὶ λέγει, ὅτι πλέον εἰς τὸ ἐξῆς δὲν πρέπει ὁ ὑπεύθυνος Ἐπίσκοπος νὰ καθαιρεται, μήτε ἀπὸ δύο Ἐπισκόπους, μήτε ἀπὸ τρεῖς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῶν περισσοτέρων Ἐπισκόπων, καὶ ἂν ᾖναι δυνατὸν καὶ ὅλων τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ ὁ οδ'. τῶν Ἀποστόλων Κανὼν διορίζει, ἵνα μὲ τὴν ψήφον τῶν πολλῶν ἀκριβεστέρα γένηται ἡ καθάρισις τοῦ τοιοῦτου Ἐπισκόπου, ὅστις καὶ πρέπει νὰ ᾖναι παρὼν νὰ κρίνεται, καὶ ὄχι λείπωντας νὰ καταδικάζεται. Ὅρα καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικόν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ἡ ἁγία καὶ τοπικὴ (1) Σύνοδος (2) ἡ ἐν Καρθαγένῃ (3) συνήχθη ἐν ἔτει μὲν τῷ ἀπὸ Χριστοῦ 418 ἢ

(1) Ὅρα ὅτι καὶ μὲ ὅλων ὅπου ᾖσαν παρόντες ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ οἱ τοῦ Πάπα τοποτηρηταί, πάλιν ἡ τοπικὴ ἔμεινε τοπικὴ καὶ οὐκ ἐγένετο Οἰκουμενικὴ, μὲ τὸ νὰ μὴ ᾖσαν παρόντες ἢ αὐτοί, ἢ οἱ τοποτηρηταί αὐτῶν καὶ οἱ τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχαι. Ὡστε καὶ ὁ Πάπας μέρος μόνον τῶν Συνόδων τῶν Οἰκουμενικῶν ἐστίν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι, καὶ οὐχὶ ἐπάνω τῶν Συνόδων ὡς φαντάζονται νῦν οἱ τῆς Ρώμης ποντίφηκες.

(2) Σημείωσαι ὅτι Σύνοδος κυρίως λέγεται ἡ διὰ πολλῶν συνελεύσεων ἀπαρτισθεῖσα ὀλικὴ Σύνοδος. Τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ κάθε μίαν ἀπὸ τὰς ἐν αὐτῇ γενομένας δέκα συνελεύσεις, Συνόδους ὀνομάζουσι καταχρηστικῶς, αἵτινες πράξεις ὀνομάζονται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

(3) Καρθαγένῃ ἤτο ποτε πόλις περιφανεστάτη τῆς ἰδίως λεγομένης Ἀφρικῆς, Προκονσουλιανῆ, ἤτοι Ἀνθυπατιανῆ καλουμένη, ἣτις εἶναι ἡ αὐτὴ Καρχηδών, μὲ δύο ὀνόματα ὀνομαζομένη. Καρθάγο γὰρ ἢ Καρθάγενα λέγεται ἀπὸ τοὺς Λατίνους, Καρχηδών δὲ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, ἐπειδὴ ἐκατοίκησαν εἰς αὐτὴν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Τρωάδος ὅ ἔτη Σῶρος καὶ Καρχηδών καὶ ἄλλοι Φοίνικες. Ἐκτίσθη δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν Διδῶ, ἣτις ἔφε-

ρεν ἐκεῖ λαὸν πολὺν ἀπὸ τὴν Τύρον, τετιμημένη μὲ ὀρόνον Μητροπόλιτου, ὅστις εἶχεν ὑποκειμένους Ἐπισκόπους 125, καὶ προκαθημένη διὰ τοῦτο ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς. Ἡδὴ δὲ εὕρισκεται κρημισμένη, καὶ ἀπὸ τῶν κρημισμάτων αὐτῆς ἐκτίσθη ἡ περίφημος πόλις Τούνεσι, ἀπέχουσα τῆς Καρθαγένης 12. μίλια πρὸς ἀνατολάς. (Ὅρα τὸν Μελέτιον ἐν τῇ Γεωγραφ. σελ. 588.) εἶχε δὲ προνόμιον ὁ Καρθαγένης Ἐπίσκοπος ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχαίου ἔθους δεδομένον, τὸ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ὁποῖαν ἐπαρχίαν (τὴν ὑποκειμένην αὐτῇ δηλ.) θελήσῃ, ξένους Κληρικούς καὶ νὰ τοὺς χειροτονῇ Ἐπισκόπους, κατὰ τὸν ξδ'. αὐτῆς Κανόνα. Ὁ δὲ Ἰουστινιανός, νικήσας τοὺς Βανδάλους εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ παραλαβὼν αὐτήν, ἔδωκε προνόμιον εἰς τὸν Καρθαγένης διὰ Νεαρᾶς αὐτοῦ νὰ ᾖναι αὐτοκέφαλος καὶ νὰ χειροτονῆται ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοῦ Ἐπισκόπου, ὡς ἔδωκε τὸ αὐτὸ εἰς τὴν α. καὶ β'. Ἰουστινιανῆν, ἀγκαλὰ καὶ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι εἶχε τὸ προνόμιον αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς ὁ Καρθαγένης, ἀνενεώθη δὲ μόνον ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανόν. Πρώτη δὲ καὶ τῆς Ἀχρίδος αὐτῆς ἐστίν ἡ Καρχηδών. Φησὶ γὰρ ὁ Ἰουστινιανός ἐν τῇ ρλά. Νεαρᾶ, ὅτι δίδει εἰς τὸν τῆς Ἀχρίδος Ἐπίσκοπον τὸ δίκαιον τῆς Ἀρχιερωσύνης, ὅπερ ἔδωκε καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς

419, ἐν τῷ δωδεκάτῳ δὲ τῆς ὑπατείας τοῦ ἐν Ρώμῃ βασιλέως Ὀνωρίου, καὶ ὀγδόῳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ, κατὰ τὸ σέκρετον τῆς Ἐκκλησίας Φαύστου· οἱ δὲ ἐν αὐτῷ διαπρέποντες Πατέρες ἦσαν, ὅ, τε προκαθήμενος πάντων τῆς Καρθαγένης Ἐπίσκοπος Ἀδρήλιος (ὅστις καὶ Πάπας ἐν πολλοῖς τόποις τῶν πρακτικῶν τῆς αὐτῆς Συνόδου ὀνομάζεται παρὰ τῶν Πατέρων.), Βαλεντίνος τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Νουμιδικῆς χώρας, Λύγουστίνος Ἐπίσκοπος Ἰππώνης, καὶ Τοποτηρητῆς τῆς Νουμιδικῆς ἐπαρχίας καὶ λοιποὶ ἄλλοι Τοποτηρηταὶ ὄλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς τὸν ἀριθμὸν ὄντες, κατὰ μὲν τὰ πρακτικὰ αὐτῆς 217, κατὰ δὲ τὸν Φώτιον 225, κατὰ δὲ ἄλλους 214. Παρήσαν δὲ τῇ Συνόδῳ ταύτῃ καὶ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ρώμης Ζωσίμου Φαυστίνος Ἐπίσκοπος Πικέου τῆς Ποντικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἰταλίας, καὶ Φίλιππος καὶ Ἀσελλος οἱ Πρεσβύτεροι. Συνεκροτήθη δὲ αὕτη, προηγουμένως μὲν κατὰ Πελαγίου καὶ Κελεστίου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ (1), καὶ κατὰ Δονάτου (2) ἐπομένως δὲ καὶ κατὰ Ἀπιαρίου τοῦ Πρεσβυτέρου Σίκκης (3) διήρκεσε δὲ εἰς χρόνους ὀλοκλήρους ἕξ. Ἀπὸ γὰρ τοῦ τετρακοσιοστοῦ δεκάτου ὀγδόου ἀρχαμένη, ἐτελείωσε ἐν τῷ τετρακοσιοστῷ εἰκοστῷ τετάρτῳ. Συμβέβηκε δὲ νὰ χρηματίσῃ εἰς ὄλον τὸν καιρὸν τῆς Συνόδου τρεῖς Πάπαι εἰς τὴν Ρώμην, Ζωσίμος, Βονιφάτιος καὶ Κελέστιος (ἀγκαλὰ καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς ἀναφέρεται καὶ τέταρτος Πάπας, Ἀναστάσιος, καὶ ὄρα τὸν ζς'. Κανὼνα τῆς αὐτῆς.). Μετὰ τὰς πολλὰς οὖν ἐξετάσεις καὶ τρακατισμοὺς ὅπου αὕτη ἔκαμεν, ἐξέθετο καὶ ῥα Κανὼνας, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐταξίαν καὶ καττάστασιν, ὅτινες εἶναι οἱ ἐφεξῆς (4), ἐπισφραγιζόμενοι καὶ ἐπικυρούμενοι, ὀρισμένως μὲν καὶ ὀνομαστικῶς ἀπὸ τὸν β'. Κανὼνα τῆς ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς σ'. Συνόδου, ἀπλῶς δὲ καὶ ἀορίστως ἀπὸ τὸν α. τῆς δ'. καὶ τὸν α. τῆς ζ'. τὸν δὲ πθ'. Κανὼνα αὐτῆς αὐτολεξεὶ ἀναφέρει ἡ ἅγια καὶ Οἰκουμενικὴ ἐ. Σύνοδος, καὶ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως ταύτης Οἰκουμενικὴν τρόπον τινὰ ἀναλαμβάνουσι δύναμιν.

Ἰουστινιανῆς Καρχηδόνος, καὶ ὄρα τὸν Χρῦσανθον σελ. πδ'. τοῦ Συναγματίου καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ἡ. τῆς γ'. Ὁ δὲ Θεοφύλακτος ἐρμηνεύων τὸν Ἰωάνη λέγει, ὅτι Θασοὶς νὰ ὀνομάζεται ἡ Καρχηδὼν παρ' Ἑβραίοις.

(1) Κατὰ Πελαγίου ἠθροίσθη α. Σύνοδος εἰς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου, κατὰ τὸν Μοναχὸν Ὀρόσιον β'. εἰς τὴν Λύδδαν (ἣτις καὶ Διόσπολις ὀνομάζεται) ὑπὸ ιδ'. Ἐπισκόπων ἐν ἔτει 515. παρόντος τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου. Ἐκατηγόρουν δὲ τοῦ Πελαγίου ἐν αὐτῇ δύο Ἐπίσκοποι ἀπὸ Γαλλίας, Νέπορος καὶ Λάζαρος. Τί δὲ συνεπεράνθη εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην; τὸ διηγεῖται ὁ θεῖος Λύγουστίνος. Ὑποκριθεὶς γὰρ ἐν αὐτῇ ὁ Πελάγιος, ἀνεθεμάτισε τὰ τῶν αἵρέσεων αὐτοῦ ιβ'. Κεφ. καὶ ὡς μετανήσας ἐσυγχωρήθη, ἀλλ' ὁ αἰρεσιάρχης ἔμεινε πάλιν αἰρεσιάρχης. Ὅθεν, ἐπειδὴ μετ' ὀλίγον ἐφανέρωσε πάλιν τὴν αἵρεσίν του καὶ ἤρξατο αὕτη νὰ πλεονάζῃ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, διὰ τοῦτο συναχθεῖσα ἡ παρούσα ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδος, ἀνεθεμάτισε τὰ αἰρετικά του φρονήματα εἰς Κανὼνας ἢ ἀπὸ ρκ'. ἕως ρκζ'. καὶ ὄρα ἐκεῖ τοὺς τόπους. Σὺν τῷ Πελαγίῳ δὲ ἀνεθεμάτισε καὶ τὸν Κελέστιον τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, τὰ ἐκείνου παρομοίως φρονούντα. Κατὰ γὰρ τὸν Φώτιον οἱ τῆς αἵρέσεως ταύτης ὄπαδοι, ποτὲ μὲν Κελεστιανοὶ, ποτὲ δὲ Πελαγίανοι ὀνομάζονται. Ἐφράνου δὲ οὗτοι συντόμως εἰπεῖν, ὅτι τὸ αὐτεξούσιον προηγείται τῆς χάριτος, καὶ τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου ἀρκεῖ εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅρα δὲ καὶ τὴν τοῦ α. τῆς γ'. Συνόδου ὑποσημείωσιν. Μετὰ δὲ τὴν παρούσαν Σύνοδον, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνήχθη Σύνοδος ἄλλη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Πελαγίου. Καὶ ἡ γ'. δὲ Οἰκουμενικὴ μετὰ τὴν παρούσαν συναχθεῖσα, κατεδίκασε τὸν Κελέστιον.

(2) Περὶ τοῦ Δονάτου καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ Δονατιστῶν, ἀναφέρουσιν οἱ τῆς παρούσης Συνόδου Κανόνες, ὁ νέ. ζς'. οέ. ος'. οζ'. οή. ιθ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρι'. ρκή. ρκθ'. Ὅρα τοὺς τόπους.

(3) Περὶ τούτου ὄρα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν δύο τῆς παρούσης Συνόδου ἐπιστολῶν.

(4) Δίδομεν εἶδῃσιν εἰς τοὺς φιλολόγους καὶ ἀναγνώστας τῶν

Κανόνων τούτων, ὅτι, ἐπειδὴ αὐτοὶ, ὄχι μόνον διάφοροι εὐρίσκονται κατὰ τὴν πιστότητα τοῦ ἀριθμοῦ, (παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἐξηγηταῖς τῶν Κανόνων ρλζ' ἀριθμοῦνται, παρὰ Δοσιθέῳ ρλῆ' παρὰ τισὶ τῶν Λατίνων ρμῆ' καὶ παρ' ἄλλοις ἄλλως.) ἀλλὰ καὶ ἠνωμένοι μὲν εὐρίσκονται οἱ κατὰ τὸ πρᾶγμα διηρημένοι, διηρημένοι δὲ, οἱ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἠνωμένοι. Εἰς πολλότατα δὲ μέρη καὶ οἱ τίτλοι καὶ ἐπιγραφαί, ἢ αἱ περιλήψεις αὐτῶν ἀντὶ κυρίων Κανόνων καὶ ἀριθμοῦνται, καὶ ἐξηγοῦνται ἕως καὶ ἀπὸ τὸν Ζωναρᾶν, Βαλσαμῶνα, Ἀριστηνὸν καὶ Ἀνώνυμον. Καὶ εἶναι νὰ θαυμάσῃ τινὰς πῶς οἱ εὐλογημένοι αὐτοὶ ἐξηγηταὶ ἐλανθάσθησαν τόσον, καὶ δὲν ἔκαμαν κάμμιν περιέργειαν καὶ διάκρισιν ἀνάμεσα εἰς τοὺς κυρίους Κανόνες τοὺς ἐπιγραφομένους, καὶ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς αὐτῶν. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ τὸ μεγαλῆτερον εἶναι, ὅτι οἱ Κανόνες οὗτοι δὲν ἦσαν τῆ ἀληθείᾳ Κανόνες καὶ ὄροι κατὰ τὸ ὄνομα τῶν, ἀλλὰ εἰς πολλότατα μέρη ἦσαν διαλέξεις μόνον καὶ διαλαλαὶ τῶν Πατέρων μετὰ ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πράξεις καὶ πρακτικὰ, καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι Κανόνες, οὐχὶ ἐν τῷ γεγενῆσθαι. Ὅθεν διὰ ταῦτα πάντα ἐπιμελήθημεν, ὅσον τὸ δυνατόν μας, καὶ μὲ πολλὴν περιέργειαν ἐκτενίσσαμεν τοὺς Κανόνες τούτους, τοὺς φύσει διηρημένους διαιρέσαντες, καὶ τοὺς φύσει ἠνωμένους ἐνώσαντες, τὰς ἐπιγραφὰς ἀποβαλόντες, καὶ τὰς διαλέξεις καὶ ἐρωταποκρίσεις εἰς ὄρους καὶ Κανόνες ἀνακεφαλαιώσαντες, καὶ ἵνα συντόμως εἴπω, ἤδη Κανόνες τῶν αὐτῶν ἐποίησαμεν, ὄντας προτοῦ, πρακτικὰ. Καὶ λοιπὸν ἄς μὴ μᾶς κατηγορήσῃ τινὰς διὰ τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἄς μᾶς εὐχαριστήσῃ διὰ τὸν κόπον, α. μὲν διατὶ τοῦτο ἐποίησαμεν ἀκολουθήσαντες εἰς τὸ παράδειγμα ἐκείνων, ὅπου τοιοῦτοτρόπως ἀνεκεφαλαιώσαν, καὶ ὄρους καὶ Κανόνες ἐποίησαν τὸν κθ'. καὶ λ'. τῆς δ'. Συνόδου Κανόνες, ὄντας τῆ ἀληθείᾳ πράξεις καὶ ἐρωταποκρίσεις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκείνων ὅπου ἀνεκεφαλαιώσαν εἰς Κανόνες τὰς ἐρωταποκρίσεις τῆς Σαρδικῆς καὶ β'. ὅτι τοῦτο οὐχὶ ἰδίᾳ γνώμῃ ἐποίησαμεν, ἀλλὰ μετὰ ἐρωτήσεως καὶ βουλῆς τῶν σοφωτέρων καὶ διακριτικωτέρων ἀπὸ ἡμᾶς.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ

ΚΑΝΩΝ Α΄. 1. (1)

«Ταῦτα οὕτω παρ' ἡμῖν ἔχονται τὰ ἴσα τῶν ὀρισθέντων, ἅπερ τότε οἱ Πατέρες ἡμῶν ἐκ τῆς ἐν Νικαίας Συνόδου μεθ' ἑαυτῶν κατήγαγον, ἥς τὸν τύπον φυλάττοντα τὰ ἐπόμενα καὶ ὀρισθέντα παρ' ἡμῶν, φυλαχθήσεται βεβαιωθέντα.»

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν παρούσαν Σύνοδον ἀνεγνώσθησαν, τὸσον ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως, ἥτοι τὸ, Πιστεύω, ὅσον καὶ οἱ κ' Κανόνες τῆς ἐν Νικαίας ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἀ. Συνόδου, ὁ ἀ. οὗτος Κανὼν διορίζεται, ὅτι ταῦτα τὰ ἀναγνωσθέντα ἀπαλλάκτως ἔχουσι καὶ τὰ παρὰ τῆ Ἀφρικῆ εὑρισκόμενα ἀντίγραφα, καὶ ἴσα τῆς ἀνωτέρω ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ τῶν Κανόνων, τὰ ὅποια οἱ εἰς τὴν ἀ. ἐκείνην Σύνοδον τότε εὑρεθέντες Ἀφρικανοὶ Πατέρες ἔφερον μαζὴ τοὺς εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Ἦσαν γὰρ, ὡς φαίνεται, παρόντες ἐκεῖσε τῆ Συνόδῳ καὶ ἐξ Ἀφρικῆς Ἐπίσκοποι (2). Λοιπὸν ἀνίσως καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, ἥτοι τὰ παρὰ τῆς Συνόδου ἡμῶν ὀρισθέντα (καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἐκκλήτου τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων, περὶ ἧς, ὡς εἴπομεν, ἀμφιβάλλοντες, ἔγραψαν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας νὰ ἀποστείλωσιν εἰς αὐτοὺς τὰ αὐθεντικά καὶ ἀληθέστατα ἴσα τῆς ἐν Νικαίας, τὰ ὅποια, ὡς φαίνεται, δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποσταλῆ) ἢ τὰ μέλλοντα ὀρισθῆναι, φυλάττουσι τὸν τύπον καὶ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀ. Συνόδου, θέλουσιν διαμένει βέβαια καὶ ἀπαρασάλευτα.

ΚΑΝΩΝ Β΄. 2.

«Θέλοντος τοῦ Θεοῦ, ἴση ὁμολογία ἡ ἐκκλησιαστικὴ πίστις ἡ δι' ἡμῶν παραδιδομένη, ἐν ταύτῃ τῇ ἐνδόξῳ συνελεύσει πρωτοτύπως ὁμολογητέα ἐστίν, ἔπειτα ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις, μετὰ συναινέσεως ἑκάστου καὶ ὁμοῦ πάντων, φυλακτέα ἐστίν.» Πρὸς βεβαιότητα δὲ τῆς τῶν ἀδελφῶν καὶ Συνεπισκόπων ἡμῶν τῶν ἐναγχος χειροτονηθέντων διανοίας, ταῦτα δεῖ προσθεῖναι, ἃ παρὰ τῶν Πατέρων βεβαίως διατυπώσεται παρελάβομεν, ὥστε, τῆς Τριάδος, τουτέστι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος τὴν ἐνότητα, τὴν μηδεμίαν ἔχειν διαφορὰν γινωσκομένην, ἐν ταῖς ἡμετέραις διανοαῖς ἐγκαθιερωθεῖσαν κατέχομεν, καὶ, καθὼς ἐμάθομεν, οὕτω τοὺς λαοὺς τοῦ Θεοῦ διδάξομεν.

Ἑρμηνεία.

Διορίζεται ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην πρέπει προηγουμένως μὲν νὰ κηρυχθῆ ἡ παρὰ πάσης τῆς Ἐκκλησίας κηρυττομένη ὀρθόδοξος πίστις, ἥτις διὰ μέσου τῶν Ἐπισκόπων καὶ εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς παραδίδεται μετὰ τὴν ἴσην ὁμολογίαν, ἢ ὅπου τὴν ὁμολόγησε καὶ ἡ ἀ. Σύνοδος καὶ ὅλη ἡ καθ' ἑαυτῆς Ἐκκλησία, ἢ μετὰ ἴσην, ἥτοι κοινὴν καὶ σύμφωνον ἀπὸ ὅλων τοὺς ἐν τῇ Συνόδῳ εὑρισκόμενους. Ἀκολουθῶν δὲ καὶ νὰ κηρυχθῆ, ὅτι πρέπει νὰ φυλάττηται καὶ ἀπὸ τὸν καθ' ἑνα χωριστὰ Ἐπίσκοπον, καὶ ἀπὸ ὅλων ὁμοῦ ἢ τῆς ἐκκλησίας διάταξις καὶ Κανόνες. Πρὸς βεβαίωσιν δὲ καὶ πληροφάν τῶν νεοχειροτονηθέντων Ἀρχιερέων διορίζει, ὡς ἐν συντόμῳ, τί πρέπει νὰ φρονοῦν περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος, δηλ. ὅτι πρέπει νὰ ἔχουν ἐσφραγισμένην εἰς τὴν διανοίαν τοὺς ταύτην τὴν δόξαν, ὅτι τὰ τρία πρόσωπα τῆς ἀγίας Τριάδος, ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι ἡνωμένα κατὰ τὴν οὐσίαν, καὶ δόξαν, καὶ δύναμιν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τῆς οὐσίας ιδιώματα, χωρὶς νὰ ἔχουν καμμίαν διαφορὰν κατ' αὐτὰ, καὶ ὅτι, καθὼς αὐτοὶ δοξάζουν καὶ ἔμαθον, ἔτσι καὶ τὸν χριστῶνυμον λαὸν νὰ διδάσκωσιν.

(1) Οὗτος ὁ δι' Ἀραβικῶν σημείων ἀριθμὸς, εἶναι κατὰ τοὺς ἑρμηνευτὰς Ζωναρᾶν καὶ Βαλσαμῶνα, ἵνα ὁ βουλόμενος εὐκόλως εὑρίσκῃ τοὺς Κανόνες τούτους εἰς τὸ Ἑλληνικόν.

(2) Οὗτοι φαίνονται νὰ ἦσαν ὁ Καρθαγίνης Καικιλιανὸς, ὅστις ἦτον ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ

κ' Ἐπίσκοποι. Δοσιθ. 997 τῆς Δωδεκαβίβλου, καθὼς καὶ ὁ κλεινὸς Εὐγένιος τοῦτο λέγει ἐν τῇ Λογικῇ σελ. 304. Αὐτὸ τοῦτο σημειοῦται καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Συνόδου ταύτης εἰς τὸ Ἑλληνικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'. 3.

Ἦρεσεν, ὥστε τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τούτους, τοὺς συνδέσμων τινὶ τῆς ἀγγελίας διὰ τῆς καθιερωσύνης συμπεπλεγμένους (φημί δὴ Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους), ὡς πρέπει ὁσίοις Ἐπισκόποις καὶ Ἱερεῦσι Θεοῦ, καὶ Λευίταις, καὶ ὑπουργοῦσι θείοις καθιερώμασιν, ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν πάσιν, ὅπως δυνηθῶσιν, ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπλῶς αἰτοῦσιν, ἐπιτυχεῖν, ἵνα καὶ τὸ διὰ τῶν Ἀποστόλων παραδοθὲν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάξωμεν.

Ἀποσ. ε. τῆς
ς'. ιβ'. ιγ'.
λ'. μή. τῆς ἐν
Γάγγ. δ'. τῆς
ἐν Καρθ. δ'.
ιθ'. λγ'.

Ἑρμηνεία.

Ἡ ἐγκράτεια ἧς ζητεῖ ὁ παρῶν Κανῶν νὰ ἔχουν οἱ Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι, εἶναι τὸ νὰ κάμνουν ὑπόσχεσιν ὅταν χειροτονοῦνται, ὅτι νὰ μὴ σμίγωσιν οὐδέποτε σαρκικῶς μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν, μετὰ καὶ τῆς συμφωνίας τούτων αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ ἐγκρατεύωνται, ἥτοι νὰ παρθενεύουσιν ἀπὸ αὐτὰς, ὡς ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον δ'. τῆς παρούσης Συνόδου Κανόνα τοῦτο δηλοῦται, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ τὸν λ'. τῆς ς', ἵνα, λέγει, διὰ τῆς παντοτινῆς ἐγκρατείας ταύτης καὶ καθαρότητος, ἣτις πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, τῆς τῷ Θεῷ καθιερωμένης, καὶ τῆς ἐν πάσιν τοῖς ἄλλοις κακοῖς ἐγκρατείας, δυνηθῶσι νὰ λάβουν παρὰ Θεοῦ τὰ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ αἰτήματά των, ὡς μεσῖται Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπάρχοντες, καὶ ἵνα καὶ τὴν διὰ τῶν Ἀποστόλων (1), καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἐπικρατήσασαν παράδοσιν, ταυτὸν εἰπεῖν, καὶ τὰς ἐγγράφους παραδόσεις καὶ τὰς ἀγράφους, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα καὶ Ζωναρῆν, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως φυλάττωσιν. Ἡ δὲ ς'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὴν ἐν τῷ παρόντι Κανόνι ταύτην ἐγκράτειαν τῶν Ἱερωμένων ἀίχμαλωτίζουσα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν τοπικὴν ταύτην συνθήειαν, οἰκουμενικὸν Κανόνα ποιοῦσα, ἐξέλαβε, κατὰ τὸν ιγ'. αὐτῆς Κανόνα, ἀντὶ τῆς ἐγκρατείας ἧς πρέπει νὰ ἔχουν οἱ Ἱερωμένοι ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐφημερίας των. Τοὺς Ἀρχιερεῖς δὲ μόνους ὥρισε νὰ παρθενεύουν παντοτινὰ ἀπὸ τὰς γυναῖκάς των. Καὶ ἀνάγνωθι τὸν ιβ'. καὶ ιγ'. αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν ε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Δ'. 4.

Ἀρέσκει, ἵνα Ἐπίσκοπος καὶ Πρεσβύτερος καὶ Διάκονος, καὶ πάντες οἱ τὰ ἱερά ψηλαφῶντες, τῆς σωφροσύνης φύλακες, γυναικῶν ἀπέχωνται.

Ἀποσ. ε. τῆς
ς'. ιβ'. ιγ'. λ'.
μή. τῆς ἐν
Γάγγ. δ'. τῆς
ἐν Καρθ. γ'.
ιγ'. λγ'.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ Κανὼν παρομοίως διορίζεται, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι, Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ τὰ ἱερά ψηλαφῶντες, ἥτοι οἱ Ὑποδιάκονοι (κατὰ τὸν λγ'. τῆς ἰδίας ταύτης Συνόδου) πρέπει νὰ ἀπέχουσι μὲ τελειότητα ἀπὸ τὴν σαρκικὴν μίξιν τῶν γυναικῶν αὐτῶν κατὰ συμφωνίαν αὐτῶν. Ἡ συνθήεια δὲ αὕτη ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν Ρώμην, κατὰ τὸν ιγ'. τῆς ς'. ἀπὸ τῆς Ρώμης, ἠκολούθησε καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν διὰ τῶν τοῦ Ρώμης τοποτηρητῶν. Ὁ γὰρ τὸν Κανόνα τοῦτον προβαλὼν, εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην, ἦτο Φαυστῖνος ὁ Ἐπίσκοπος Πικένου τῆς Ποντικῆς χώρας τῆς Ἰταλίας, ὁ καὶ τοῦ Ρώμης τοποτηρητῆς, ὡς ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ταύτης ὁραταί. Ἀνάγνωθι τὸν ιβ'. καὶ ιγ'. τῆς ς'. καὶ ε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ε'. 5.

Τὴν τῆς ἀπληστίας ἐπιθυμίαν, ἣν τῶν κακῶν ἀπάντων μητέρα εἶναι, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, δεόν ἐπέχειν, ἵνα μὴ τοῖς ἄλλοις κατακέρηται, μηδὲ ἵνα, διὰ κέρδος, τοὺς τῶν Πατέρων ὄρους τις ὑπερβαίνη, μηδὲ ἵνα παντοίως τινὶ Κληρικῷ ἐξὸν εἴη ἀπὸ οἰουδήποτε πράγματος τόκον λαβεῖν. Καὶ τὰ μὲν νεωστὶ ἀνενεχθέντα, ἀμαυρὰ ὄντα, καὶ καθόλου λανθάνοντα, σκοπούμενα παρ' ἡμῶν, τυπωθήσονται. Περὶ ὧν δὲ φανερώτατα ἡ θεία Γραφή ἐθέσπισεν, οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπεσθαι. Ἀκολούθως γὰρ τὸ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμον, πολλῷ μᾶλλον ἐν Κληρικοῖς ὀφείλει καταδικάζεσθαι.

Ἀποστ. μδ'.
τῆς α. ιβ. τῆς
ς'. ι. τῆς ἐν
Καρθ. κ'. τῆς
Λαοδικ. δ'.
Γρηγορ. τοῦ
Θαυματ. γ'.
Βασιλ. ιδ'.

Ἑρμηνεία.

Μέλλοντας ὁ παρῶν Κανῶν νὰ διατάξῃ, ὅτι νὰ μὴ παίρνουν διάφορα οἱ Κληρικοὶ, γενικώτερον καὶ ἀναβά-

(1) Ἐμοὶ δοκεῖ ὅτι ἡ διὰ τῶν Ἀποστόλων αὕτη παράδοσις, κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς Συνόδου ταύτης, εἶναι ἐκεῖνο ἧς λέγει ὁ Θεὸς Παῦλος πρὸς Κορινθ. α. κεφ. ζ'. 29, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν. Ὡς τὸ ρητὸν τοῦτο ἡ ἰδίᾳ αὕτη Σύνοδος ἀναφέρει, κατὰ τὸν λγ'. Κανόνα αὐτῆς, τὸν περὶ τῆς αὐτῆς ἐγκρατείας τῶν Ἱερωμένων διαλαμβάνοντα

τικώτερον ἄρχεται ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν, ἧτις εἶναι μήτηρ ὄλων τῶν κακῶν, καὶ ἀκολουθῶς καὶ τῶν διαφόρων, λέγων, ὅτι ἡ τοιαύτη ἁμαρτία πρέπει νὰ ἐμποδίζεται, ἵνα μὴ μὲ τὴν εὐλογοφανῆ τάχα τῶν δανείων δόσιν, ἧτις κακὴ καὶ παρὰ τὸ πρέπον μεταχειρίσις ἐστίν, ἀφαιρεῖ τὰ ξένα κέρδη τῶν δανειζομένων· καὶ ἵνα μὴ ἔχη ἄδειαν κἀνέναν Κληρικὸς νὰ λαμβάνῃ διάφορον, τόσον ἀπὸ τὰ ἄσπρα, ὅσον καὶ ἀπὸ ἄλλου οἰουδήποτε εἶδους πρᾶγμα ὁποῦ ἤθελε δανείσει, καὶ διὰ τὸ κέρδος αὐτὸ νὰ παραβαίῃ τοὺς Κανόνας τῶν Πατέρων, τοὺς τὰ διάφορα ἐμποδίζοντας. Καὶ τὰ μὲν τώρα νεωστὶ ἀναφερθέντα εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην, σκοτεινὰ ὄντα καὶ ἀσαφῆ, θέλουσι θεωρηθῶν ἀπὸ ἡμῶν, καὶ ἀποφασισθῶν (1). Εἰς ἐκεῖνα δὲ ὁποῦ καὶ ἡ θεία Γραφή, καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες θεσπίζουσιν, ἐμποδίζοντες φανερὰ τὰ διάφορα καὶ ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς, καὶ ἀπὸ τοὺς Κληρικοὺς, ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ἀποφασίζωμεν, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθοῦμεν, διατί, ἂν ἀπὸ τὴν θείαν Γραφὴν καὶ τοὺς Κανόνας καὶ οἱ λαϊκοὶ καταδικάζωνται, ὅταν παίρνοσι διάφορα, πῶς μᾶλλον καταδικάζονται οἱ Κληρικοὶ τοῦτο πράττοντες; Ἀνάγνωθι καὶ τὸν μδ'. Ἀποστολικὸν, καὶ τὸν γ'. Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

ΚΑΝΩΝ Γ'. 6.

Ἄπος. λθ'.
τῆς Καθ. ζ'.
ν'. νά. ρλέ.
τῆς α. γ'. ι. θ'.
Χρισματος ποιήσιν καὶ κορῶν καθιέρωσιν ἀπὸ Πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι, μήτε δὲ καταλαβῆναι τινὰ εἰς δημοσίαν λειτουργίαν Πρεσβυτέρῳ ἐξείναι, τοῦτο πᾶσιν ἀρέσκει.

Ἑρμηνεῖα.

Τρία πράγματα ἐμποδίζει ὁ παρῶν Κανὼν νὰ μὴ γίνωνται ἀπὸ τὸν Ἱερέα, τὴν ἐκ διαφόρων ἀρωματικῶν εἰδῶν κατασκευὴν τοῦ ἁγίου Μύρου (2), τὸ νὰ ἀφιερῶνῃ εἰς τὸν Θεὸν διὰ τῶν εὐχῶν τὰς κόρας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι χωρίζονται ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, κατὰ τὸν νά. τῆς παρουσίας ταύτης Συνόδου, ὡμολόγουν νὰ παρθενεύουν (3), καὶ τὸ νὰ λύῃ ἀπὸ τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἁμαρτίας τὸν μετανοοῦντα, καὶ ἀκολουθῶς διὰ τῆς κοινωνίας

(1) Τὰ ἀναφερθέντα ταῦτα εἰς τὴν Σύνοδον, ὅσον ἀπὸ τὸ ὕψος, φαίνεται νὰ ἦσαν ἴσως στοχασμοὶ τινῶν ἀσαφεῖς, κλίνοντες εἰς τὸ νὰ λαμβάνωνται διάφορα.

(2) Ἡ τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευὴ, τελετὴ καὶ Μυστήριον ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν Ἀρεοπαγίτην Διονύσιον, κατὰ τὸ δ'. Κεφ. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας. Τὴν σήμερον πολλὰ σπανιώτατα εἰς τόσους χρόνους τελεῖται ἅπαξ τὸ Μυστήριον τοῦτο ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ, δὲν ἤξεύρω διὰ ποίαν αἰτίαν, ἐν δὲ τῇ Μοσχοβίᾳ ἀκούομεν νὰ γίνεται εἰς κάθε δύο χρόνους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης Πέμπτης. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τὴν τελετὴν ταύτην οὐδεὶς Ἱερεὺς δύναται ποιῆσαι κατὰ τὸν Κανόνα, ἀλλὰ μόνοι οἱ Ἀρχιερεῖς, οἵτινες δύνανται μὲν καὶ καθ' ἑαυτοὺς τὸ Μύρον τελῆσαι, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐπειθειαν καὶ ὑποταγὴν τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην, συναγόμενοι ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τοῦτο τελοῦσι. Λέγει δὲ ὁ Κίτρος Ἰωάννης, ὅτι εἶναι συγκεχωρημένον νὰ σμίγεται ἔλαιον μὲ τὸ ὀλίγον Μύρον ὁποῦ μείνῃ, ἵνα πληθυνόμενον ἐξαρκέσῃ πληρῶσαι τὸν ἁγιασμόν εἰς τοὺς χρῆζοντας αὐτοῦ (Ἀποκρ. ιε.), ἐὰν δηλ. ἐν ἀνάγκῃ εὐρίσκωνται οἱ χρῆζοντες αὐτοῦ, καὶ ἂν ἄλλο Μύρον δὲν εὐρίσκειται ἐκεῖσε, καὶ κάμμιαν φορὰν καὶ οὐχὶ ἀπλῶς, οὐδὲ πάντοτε. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ μῆ. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ. Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι τὸ εἶδος τοῦ ἐλαίου εἶναι περισσότερο ἀπὸ κάθε ἀρωματικὸν εἶδος ὁποῦ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ Μύρου παραλαμβάνεται, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ ἴναι ἔλαιον, ὅλον σχεδὸν τὸ Μύρον. Διὰ τοῦτο κακῶς ποιοῦσιν οἱ Ἱερεῖς ἐκεῖνοι, οἵτινες βάλλοντες ὅλον ἕνα ἔλαιον εἰς τὰ ἀγγεῖα τὰ ἔχοντα ὀλιγώτατον Μύρον, κάμνοῦσιν αὐτὸ σχεδὸν ὅλον ἔλαιον. Ὅθεν παρακαλοῦμεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, δι' ἀγάπην Θεοῦ, νὰ φροντίζουσιν (νὰ ἔχουσι) ἅγιον Μύρον πλούσιον εἰς τὰς ἐνορίας καὶ ἐπαρχίας των, διότι ἀφίνοντες τοὺς χριστιανοὺς χωρὶς Μύρου, ἢ χρίοντες αὐτοὺς μὲ ἔλαιον, καὶ μὲ Μύρον ὅχι ἀρμόδιον, ἀμαρτάνουσι θανάσιμως. Καὶ πολλοὶ μὴ ἤξεύροντες ὅτι ἐμυρῶθησαν, ὡς συνέβη νὰ ἰδῶμεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἀρτικής καὶ ἐκ Βουλγαρίας, ζητοῦσι νὰ μυρωθῶν ἐπειτα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀτοπώτατον.

(3) Σημειῶσαι ὅτι τινὲς μὲν λέγουσι πῶς τῶν παρθένων τούτων ἢ διὰ τῶν εὐχῶν καθιέρωσις ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀρχιερέως τελεῖται, ἀλλ' οὐχὶ καὶ παρὰ Ἱερέως. Τὸ δὲ ἀναδεχθῆναι ταύτας διὰ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος, καὶ τὸ ἀναγνῶναι εἰς αὐτὰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ σχήματος καὶ ἀποκείραι, καὶ παρὰ Ἱερέως γίνεται, κατὰ ἄδειαν τοῦ Ἀρχιερέως. Τινὲς δὲ φασιν, ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ τῶν παρθένων καθιέρωσις ἀδεία τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ὑπὸ Ἱερέως τελεῖται. Ὡστε ἐκ τῶν τριῶν τούτων ὁ παρῶν Κανὼν ἀναφέρει, μόνῃ ἢ τοῦ Μύρου ποιήσις δὲν δίδεται εἰς Ἱερέα, ἀλλ' εἰς Ἀρχιερέα μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ δύο καὶ εἰς Ἱερέα ἐδόθησαν. Διαφέρει δὲ ἢ τοῦ Μύρου ἐψησις ἀπὸ τῆς τοῦ Μύρου τελετῆς, κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Συμεῶν (Κεφ. οά. καὶ οβ'.) καθ' ὅτι, ἢ μὲν ἐψησις αὐτοῦ γίνεται κατὰ τὴν μεγάλην Τετράδα, εὐλογησαντος τοῦ Πατριάρχου δις, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐψησεως, καὶ ἐν τῇ τέλει, ἢ δὲ τοῦ Μύρου τελετὴ γίνεται κατὰ τὴν μεγάλην Πέμπτην ἐν τῇ τέλει τῆς Ἱουργίας (αὐτ. κεφ. μγ'). Ὅτι δὲ μόνοις τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἰδίᾳ ἐστὶν ἢ τοῦ Μύρου τελετὴ, μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος, λέγων «Ἔστι δὴ οὖν, ὅπερ ἔφην, ἢ νῦν ὑμνουμένη παρ' ἡμῶν Ἱερά τελετουργία, τῆς τελειωτικῆς τῶν Ἱεραρχικῶν τάξεως καὶ δυνάμεως (Ἐκκλ. Ἱεραρ. Κεφ. δ').» Ὁ δὲ Φιλαδελφείας Γαβριὴλ λέγει ἐν τῇ περὶ Μυστηρίων, ὅτι καὶ ἢ χρίσις τοῦ Μύρου ἰδίᾳ εἶναι μόνοις τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἐσυγχωρήθη ὅμως καὶ εἰς τοὺς Ἱερεῖς, ἵνα μὴ μείνῃ τινὰς τῶν βαπτιζομένων ἀσφράγιστος. Ταύτων οὕτως εἰρημένων, θαυμάζω, πῶς εἶπεν ὁ ἅγιος Μάξιμος ὅτι, «οὐ δεῖ σχῆμα Μοναχοῦ Ἐπίσκοπον διδόναι, ἀλλὰ μόνον Πρεσβύτερον», ἐρμηνεύων τὸ ς'. Κεφ. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Καὶ τὸ αἴτιον τούτου λέγει ὅτι εἶναι, διότι ὁ θεῖος Διονύσιος Ἱερέα ἐκεῖσε ἀναφέρει ἀποκείροντα τὸν Μοναχόν, καὶ οὐχὶ Ἱεράρχην. Θαυμάζω, λέγω, πῶς τοῦτο εἶπεν, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἡ Σύνοδος αὐτὴ λέγει, ὅτι εἶναι τοῦτο ἴδιον τοῦ Ἀρχιερέως. Ἀλλ' ἴσως Ἱερέα εἶπεν ὁ ἅγιος Διονύσιος, ὡς κατ' ἐπιτροπήν καὶ ἄδειαν τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ Ἱερέα δύνασθαι ἀποκείρειν Μοναχούς. Δι' ὃ καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν Πνευματικὸν ἐνταλτηρίῳ καὶ ἢ τού-

τῶν Μυστηρίων νὰ τὸν φιλιῶνῃ μὲ τὸν Θεόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔγινεν ἐχθρὸς διὰ τῆς ἁμαρτίας, κάμνωντας αὐτὸν νὰ συνίσταται μὲ τοὺς πιστοὺς, καὶ φανερὰ νὰ λειτουργῇ, ἤτοι νὰ συμπροσεύχεται μὲ αὐτούς, νὰ συμμεταλαμβάνῃ, καὶ δι' ὕμνων νὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν (λειτουργία γὰρ καὶ ἡ προσευχὴ καὶ πρὸς Θεὸν δοξολογία ὀνομάζεται), διότι ταῦτα τὰ τρία πρέπει νὰ ἐνεργοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, κατ' ἐξάιρετον δὲ ἡ τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευὴ. Κατὰ ἀδειαν δὲ τοῦ Ἀρχιερέως δύναται νὰ καταλλάττῃ τοὺς μετανοοῦντας καὶ ὁ Πρεσβύτερος. Καὶ ἀνάγνωθι τὸν λθ'. Ἀποστολικὸν καὶ τὸν ιθ'. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ Ζ'. 7.

Ἐὰν δέ τις ἐν κινδύνῳ καθεστῶς, αἰτήσῃ ἑαυτὸν καταλλαγῆναι τοῖς ἱεροῖς θυσιαστήριοις, τοῦ Ἐπισκόπου ἀπόντος, ὀφείλει εἰκότως ὁ Πρεσβύτερος ἐρωτῆσαι τὸν Ἐπίσκοπον, καὶ οὕτω τὸν ἐν κινδύνῳ καταλλάξαι, κατὰ τὴν ἐκείνου παραγγελίαν. || Ἀποσ. λθ'. τῆς Καρθ. ς'. ν'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ ὁ ἀνωτέρω Κανὼν ἀπροσδιόριστως εἶπε νὰ μὴ λύῃ τοὺς μετανοοῦντας ἀπὸ τὰ ἐπιτίμια ὁ Πρεσβύτερος, ἀλλὰ ὁ Ἐπίσκοπος, ὃ καὶ τὸ δεσμεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας δέδοται, ὁ παρὼν Κανὼν ἀκολουθῶς προσδιορίζει, ὅτι εἴαν τις μετανοῶν, εὕρισκεται εἰς κίνδυνον θανάτου καὶ ζητήσῃ νὰ κοινωνήσῃ, ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς δὲν εἶναι παρὼν, πρέπει ὁ Πρεσβύτερος νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τούτου τὸν Ἐπίσκοπον, (ἂν δηλ. δίδωσι καιρὸν ἢ ἀσθένεια τοῦ κινδύνου,) καὶ οὕτω νὰ συγχωρήσῃ εἰς αὐτὸν νὰ κοινωνήσῃ. Εἰ δὲ, τοῦ Ἐπισκόπου μακρὰν εὕρισκομένου, ὁ ἀσθενὴς κινδυνεύῃ εἰς θάνατον καὶ δὲν καρτερεῖ, δύναται καὶ χωρὶς τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἐπισκόπου νὰ συγχωρήσῃ τὸν ἀσθενῆ ὁ Πρεσβύτερος, κατὰ τὸν ν'. τῆς αὐτῆς ταύτης Συνόδου (ὄρα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Διονυσίου, τὴν εἰς τὴν ὑπόσημ. τοῦ ιθ'. τῆς α'. κειμένην.), ἵνα μὴ στερηθῇ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ἐφοδίου πρὸς τὴν φοδερὰν ἐκείνην ἀποδημίαν, τῆς θείας, λέγω, Μεταλήψεως, κατὰ τὸν αὐτὸν ιθ'. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ Η'. 8.

Εἰσι πολλοὶ οὐκ ἀγαθῆς ἀναστροφῆς, οἵτινες ἡγοῦνται τοὺς Πατέρας καὶ Ἐπισκόπους, ὡς ἔτυχεν, ὀφείλιν ἐνάγασθαι. Τοὺς τοιούτους οὐ δεῖ προσδέχεσθαι. || Ἀποσ. οδ'. τῆς ς'. ς'. τῆς δ'. κα'. Καρθαγ. κζ'. ρλζ'. ρλθ'. ρλθ'.

Ἑρμηνεία.

Τοῦ παρόντος Κανόνος τὸ νόημα δὲν εἶναι ἄλλο, πᾶρεξ νὰ μὴ ᾖναι δεκτοὶ εἰς τὸ νὰ κατηγοροῦν τοὺς Ἀρχιερεῖς, εἰς ὑπόθεσιν ἐγκληματικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν, ἄνθρωποι διαβεβλημένοι καὶ οὐ καλὸν βίον ἔχοντες, ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀξιοπίστοι καὶ ἀκατηγόρητοι. Πατέρας δὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς ὀνομάζει, ὡς τοὺς πιστοὺς ἀναγεννῶντας διὰ τῆς διδασκαλίας, καὶ μάλιστα διὰ τῆς τελεσιουργίας τῶν Μυστηρίων, καθ' ὃ καὶ υἱοὶ τῶν Προφητῶν οἱ μαθηταὶ ἐκείνων, κατὰ τὸν Ἀλεξάνδρειας Κύριλλον, ὀνομάζονται. Ὅρα καὶ τὸν οδ'. τῶν Ἀποστόλων.

ΚΑΝΩΝ Θ'. 9.

Ὅσπερ τοὺς ἀξίως τῶν οικείων ἐγκλημάτων ἀπὸ Ἐκκλησίας διωχθέντας, εἴαν τις Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος δέξηται εἰς κοινωνίαν, καὶ αὐτὸς ἐτιμὴν τῷ ἴσῳ ἐγκλήματι ὑπεύθυνος φανῇ, ἅμα τοῖς τοῦ οικείου Ἐπισκόπου τὴν κανονικὴν ψῆφον ἀποφεύγουσιν. || Ἀποσ. ι. α'. εβ'. ιγ'. λθ'. Ἀντιοχ. β'. ς'. τῆς ἐν τῇ Σοφίᾳ α'.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι εἴαν κανένας Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος, συγκοινωνήσῃ μὲ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ἀφωρισμένοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ ἐδικοῦ των Ἀρχιερέως, ἢ καὶ καθηρημένοι, ἢ καὶ ἀναθεματισμένοι μὲ δικαιοσύνην καὶ κατ' ἀξίαν τῶν ἐγκλημάτων τους, καὶ αὐτοὶ οἱ τούτους δεχθέντες νὰ ὑποπίπτουν εἰς τὸν ἴδιον ἐκείνων ἀφορισμὸν ἢ καθάρειν ἢ ἀναθεματισμὸν. Καὶ ὄρα τὸν ι. α'. καὶ τὸν λθ'. Ἀποστολικὸν.

ΚΑΝΩΝ Ι'. 10.

Ἐάν τις τυχὸν Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καταγνωσθεῖς, φυσιότητι τινι καὶ ὑπερηφανείᾳ ἐπαρθεῖς, ἡγήσῃται ὀφείλιν κεχωρισμένως ἅγια τῷ Θεῷ προσφέρειν ἢ ἄλλο ἀνορθοῦν θυσιαστήριον οἰηθείῃ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. || Ἀποστ. λ. α'. τῆς δ'. ιη'. τῆς ς'. λ. α'. λθ'. τῆς α'. καὶ β'. ιγ'. ιδ'. ι. ε'. τῆς ἐν Ἀντι. τῆς ἐν Καρθ. ι. α'. εβ'.

του ἰδιαίτερος περιέχεται ἀδεια, ὃ καὶ ἀνάγνωθι ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου. Ὅρα δὲ καὶ ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τοῦ α'. Ἀποστολικοῦ τὸν ὄρισμὸν τοῦ Ἀρχιερέως. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ν. α'. καὶ ῥλ. ε'. τῆς παρούσης, ἵνα γινῶς Ἀρχιερέως ἴδιον τὸ παρατίθεσθαι τιμῆαις γυναίξιν, καὶ τὸ σχῆμα ἐνδύειν τῶν Μοναχῶν τὰς παρθένας.

Ἑρμηνεία.

Ἐάν δέ τις τυχόν Ἱερεὺς, διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, κατηγορηθεὶς εἰς τὴν ζωὴν (δηλ. ὅτι οὐ καλῶς ζῆ) ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν του, ἔλθῃ εἰς τόσῃν ὑπερηφάνειαν καὶ φύσημα, ὥστε νὰ ἀποστατήσῃ ἀπὸ αὐτὸν καὶ νὰ ἱε-
ρουργῆ μὲν μόνος καὶ καθ' ἑαυτὸν, νὰ καινουργήσῃ δὲ ἄλλο θυσιαστήριον καὶ Ἐκκλησίαν, χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ
Ἐπισκόπου του, ὁ τοιοῦτος ἄς ἀναθεματίζεται· διότι τοῦτο ὁποῦ κάμνει εἶναι ἐναντίον καὶ τῆς καταστάσεως τῆς
Ἐκκλησίας, ἣτις θέλει νὰ ὑπόκηνται τοῖς Ἀρχιερεῦσιν οἱ Ἱερεῖς, καὶ ἐναντίον τῆς πίστεως, ὡσὰν ὁποῦ ἐκ τούτου
οἱ ἄπιστοι βλασφημοῦσι καὶ περιγελοῦσι τὴν πίστιν ἡμῶν, βλέποντες ἔτσι ἀτακτοῦντας τοὺς Ἱερωμένους, καὶ
ἀπλῶς εἰπεῖν, διατὶ τοῦτο ὁποῦ κάμνει, προξενεῖ σχίσμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λά. Ἀποστολ.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'. 11.

Ἀποστ. λά.
λβ'. τῆς α. ε.
τῆς δ'. ιη. τῆς
ς'. λά. λδ'.
τῆς α. καὶ β'.
ιγ'. ιδ'. ιε.
τῆς ἐν Ἀντι-
οχ. ε.ς. τῆς ἐν
Γάγ. ς'. τῆς ἐν
Καρθ. ζβ'.

Ἐάν τις Πρεσβύτερος ἐν τῇ διαγωγῇ αὐτοῦ καταγνωσθῇ, ὀφείλει ὁ τοιοῦτος τοῖς γει-
τῶσιν Ἐπισκόποις προσαγγεῖλαι, ἵνα αὐτοὶ τοῦ πράγματος ἀκροάσωνται, καὶ δι' αὐτῶν
τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ καταλλαγῇ. Τοῦτο δὲ ἐάν μὴ ποιήσῃ, ἀλλ' ὅπερ ἀπειή, ὑπερψίξ φυ-
σιούμενος, ἐκ τῆς τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου κοινωνίας ἑαυτὸν χωρίσῃ, καὶ παρὰ μίαν μετὰ τινων
σχίσμα ποιῶν, ἀγίασμα τῷ Θεῷ προσενέγκῃ, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα λογισθήτω καὶ τὸν ἰδιον
τόπον ἀπολεσάτω, σκοπούμενου, μήποτε κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου μέμψιν ἔχῃ δικαίαν.

Ἑρμηνεία.

Ἦνωμένος εἶναι ὁ παρὼν Κανὼν μὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ ἀνωτέρω· λέγει γὰρ ὅτι νὰ ἀναθεματίζεται καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ
Ἐπισκόπου του χωρίσας ἑαυτὸν Πρεσβύτερος, καὶ τὸν τόπον του νὰ χάνῃ, ἦτοι νὰ καθαίρεται, ἐάν ὅμως δὲν
ἀναγγεῖλῃ πρότερον τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν του εἰς τοὺς γείτονας καὶ
πλησιοχώρους Ἐπισκόπους, ἵνα δι' αὐτῶν φιλιωθῇ μὲ ἐκεῖνον, ἀλλὰ καταφρονήσας δι' ὑπερηφάνειαν, ἀποστα-
τήσῃ. Πρὸς τούτοις δὲ πρέπει νὰ γίνεταί ἐξέτασις, μήπως διὰ δικαίας κατηγορίας καὶ ἐγκλήματα φεύγῃ τὴν
κοινωνίαν τοῦ Ἐπισκόπου του ὁ Πρεσβύτερος. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λά. καὶ λβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'. 12.

Ἀποστ. οδ'.
τῆς β'. ς'. τῆς
δ'. θ'. τῆς Ἀν-
τιοχ. δ'. τῆς
Καρθ. ις'. κη.
ρέ. ριη'.

Ἐάν τις Ἐπίσκοπος, ὅπερ ἀπειή, ἐν τινι ἐγκλήματι περιπέσῃ καὶ γένηται πολλῇ
ἀνάγκῃ τοῦ μὴ δύνασθαι πολλοὺς συνελθεῖν, διὰ τὸ μὴ ἀπομείναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐγκλήματι,
ἀπὸ δώδεκα Ἐπισκόπων ἀκουσθῇ, καὶ ὁ Πρεσβύτερος ἀπὸ ἕξ Ἐπισκόπων καὶ τοῦ ἰδίου καὶ
ὁ Διάκονος ἀπὸ τριῶν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Ἐπίσκοπος κατηγορούμενος, ὠρίσθη μὲν ἀπὸ τὸν δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ νὰ κρίνεται ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῆς
ἐπαρχίας. Ἐάν δὲ ἀκολουθήσῃ δυσκολία εἰς τὸ νὰ συναχθοῦν Ἐπίσκοποι πολλοὶ, προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν νὰ
κρίνεται ἢ ἐγκληματικὴ ὑπόθεσις αὐτοῦ ἀπὸ δώδεκα Ἐπισκόπους καὶ ἀπὸ τὸν ἐδικόν του (1), ἵνα μὴ ὁ Ἐπί-
σκοπος ἀπομείνῃ εἰς τὸ ἐγκλημα ὁποῦ κατηγορεῖται, δηλ. ἵνα μὴ ὡς ὑπὸ κατηγορίας εὐρισκόμενος, καὶ μὴ
ἀθωωθείς, καταφρονῆται ἀπὸ τὸν λαόν του. Ἐὼν δὲ Πρεσβυτέρων ἢ ἐγκληματικὴ κρίσις νὰ κρίνεται ἀπὸ ἕξ ἕξ-
νοῦς Ἐπισκόπους καὶ ἀπὸ τὸν ἰδικόν τους. Ἐὼν δὲ Διακόνων ἀπὸ τρεῖς (2) καὶ ἀπὸ τὸν ἐδικόν τους. Ἀνάγνωθι
καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικόν καὶ τὸν ς'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

(1) Διὰ τοῦτο καὶ ἡ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος Ἰωάννου
καθαίρεσις, ἢ γενομένη ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, δὲν ἔλαβε
κῦρος ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Λουκᾶν, κατὰ τὸ σχόλιον τοῦ Ἀρ-
μενοπούλου, τίτλ. ς'. ἐπειδὴ καὶ ἐκάθηνεν αὐτὸν ὁ Κύπρου Ἀρ-
χιεπίσκοπος, ὅχι μὲ δώδεκα Ἐπισκόπους κατὰ τὸν Κανόνα,
ἀλλὰ μὲ ἑνδεκα μόνον, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἦτον εὐκολον νὰ συνα-
χθοῦν ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Κύπρου. Αὐτὸ τοῦτο λέγει καὶ ὁ
Βαλσαμών.

(2) Ἐπειδὴ ὁ μὲν δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. διορίζει νὰ κρίνεται καὶ
νὰ καθαιρῆται ἀπὸ τὸν ἰδιόν του Ἐπίσκοπον ὁ Πρεσβύτερος καὶ

Διάκονος, οὗτος δὲ ὁ Κανὼν λέγει νὰ κρίνεται ὁ μὲν Πρεσβύτε-
ρος ἀπὸ ἕξ, καὶ τὸν οἰκείον, Ἐπισκόπους, ὁ δὲ Διάκονος ἀπὸ
τρεῖς. Τινὲς συμβιβάζοντες τοὺς Κανόνας, λέγουσιν, ὅτι ὁ μὲν
τῆς ἐν Ἀντιοχ. διορίζει κατὰ πρώτην νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ψηφίζε-
ται κατὰ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων τῶν ὑποκειμένων αὐ-
τῷ, ὁ ἴδιος Ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ παρὼν Κανὼν δίδωσιν ἄδειαν εἰς
αὐτοὺς νὰ κρίνωνται εἰς τόσους τὸν ἀριθμὸν, ἐάν αὐτοὶ λέγουσιν
ὅτι ἀδίκως ἐκρίθησαν καὶ καθηρέθησαν ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἐπί-
σκοπον.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'. 13. (1)

Πολλοί Ἐπίσκοποι συναχθέντες, Ἐπίσκοπον χειροτονήσουσιν. Εἰ δὲ ἀνάγκη γένηται, τρεῖς Ἐπίσκοποι, ἐν οἰωδήποτε ἂν τόπῳ ᾧσι, τῷ τοῦ πρωτεύοντος παραγγέλματι, χειροτονήσουσι τὸν Ἐπίσκοπον. Καὶ εἰάν τις ἐν τινι ἐναντιωθῆ τῇ ἰδίᾳ ὁμολογίᾳ, ἢ τῇ ὑπογραφῇ, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποστερήσῃ τῆς τιμῆς.

Ἄποστ. α. τῆς
α. δ'. ς'. τῆς
ζ'. γ'. τῆς Ἀν-
τιοχ. ιθ'. τὰ
περὶ Ἀγαπ.
καὶ Βαγαδι-
ου ὑπομνήμα-
τα, ἢτοι ἢ ἐν
Κ)πόλει τοπι-
κῆ Σύνοδος
Καν. α.

Ἑρμηνεία.

Τόσον ἢ ψῆφος, ὅσον καὶ ἢ διὰ τῶν εὐχῶν ἱεροτελεστία τοῦ Ἀρχιερέως πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ πολλοὺς Ἀρχιερεῖς, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα. Ἄν δὲ ὑπὸ ἀνάγκης καὶ δυσκολίας τινὸς δὲν δύνανται πολλοὶ νὰ συναχθοῦν, τρεῖς ὅμως Ἀρχιερεῖς πρέπει καὶ νὰ ψηφίζουσι καὶ νὰ χειροτονοῦν τὸν μέλλοντα ἀρχιερατεῦσαι, μὲ τὴν παραγγελίαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ τῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτου, εἰς τὸν ὅποιον ὑπόκεινται αὐτοὶ καὶ ὁ μέλλων χειροτονηθῆναι. Ἐάν δὲ τινὰς ἐκ τῶν ψηφισαμένων Ἀρχιερέων, καὶ ὁμολογήσας διὰ στόματος, καὶ ὑπογράφας διὰ χειρὸς, ὅτι ἄξιός τῆς Ἐπισκοπῆς ἐστὶν ὁ μέλλων Ἀρχιερατεῦσαι, ὕστερον ἐναντιωθῆ εἰς τὴν ὁμολογίαν καὶ ὑπογραφὴν του, λέγων, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιός (ἴσως διατὶ ἔμαθε κανένα τι ἔγκλημά του κωλύον αὐτὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης), οὗτος, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐστέρησεν ἀπὸ τὴν τοῦ Ἐπισκόπου τιμῆν, ἢτοι θέλει καθαιρεθῆ, ἂν ὅμως δὲν ἀποδείξῃ τὸ κατὰ τοῦ ὑποψηφίου ἔγκλημα. Ὅρα καὶ τὸν α. Ἀποστολικὸν, τὸν δ'. τῆς α. καὶ τὸ τέλος τοῦ ς'. τῆς αὐτῆς α.

ΚΑΝΩΝ ΙΔ'. 14.

Ἦρσεν, ἵνα ὅστις δῆποτε τῶν Ἐπισκόπων, ἢ Πρεσβυτέρων, ἢ Διακόνων, ἢ Κληρικῶν, πράγματος αὐτῷ ἐγκληματικῷ ἢ πολιτικῷ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κινουμένου, εἰάν παραιτούμενος τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, δημοσίοις θελήσῃ καθαρθῆναι δικαστηρίοις, κἂν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ ψῆφος ἐκφωνηθῆ, ὅμως τὸν ἴδιον τόπον ἀπολέσῃ. Καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῦ ἐγκληματικῷ, ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικῷ, ἀπολέσῃ τὸ, εἰς ὃ ἐνίκησεν, εἰάν τὸν ἴδιον τόπον θελήσῃ κατέχειν.

Ἀποστ. οδ'.
τῆς α. ς'. τῆς
δ'. θ'. τῆς
Ἀντιοχ. ιβ'.
τῆς Καρθ. ριέ.

Ἑρμηνεία.

Οἱ Ἱερωμένοι πάντες καὶ Κληρικοὶ, ὅταν ἔχουσι κάμμιν ὑπόθεσιν, ἢ ἐγκληματικὴν, ἢ ὁποῖα ἢμπορεῖ νὰ τοὺς καθάρῃ, ἢ πολιτικὴν, ἢ γουὸν διὰ χρημάτων ζημίαν, πρέπει τόσον οἱ ἐνάγοντες, ὅσον καὶ οἱ ἐναγόμενοι νὰ θεωροῦν ταύτην εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν κριτήριον τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ Μητροπολίτου, εἰς τὸν ὅποιον ὑπόκεινται, καθὼς ὁ παρὼν Κανὼν διορίζεται. Ὅχι καὶ καταφρονήσῃ μὲν τὸ ἐσωτερικὸν κριτήριον τινὰς ἐξ αὐτῶν, θελήσῃ δὲ νὰ φανῆ καθαρὸς ἀπὸ τὸ ἔγκλημα του εἰς ἐξωτερικὰ δικαστήρια καὶ κοσμικὰ, οὗτος, κἂν καὶ δικαιωθῆ ἀπὸ τὸ ἔγκλημα του εἰς αὐτὰ, νὰ καθαιρέται, ἂν ἢ ὑπόθεσις ἦτο ἐγκληματικὴ· εἰ δὲ ἢ ὑπόθεσις ἦτο διὰ χρήματα καὶ ἐνίκησε τὴν κρίσιν, εἰ μὲν αὐτὸς θέλῃ νὰ ἔχῃ τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης καὶ νὰ μὴ καθαιρέθῃ, πρέπει νὰ χάσῃ τὸ κέρδος τῶν χρημάτων ὅπου ἔλαβε διὰ τῶν κοσμικῶν κριτηρίων· ὅχι καὶ δὲν παραιτεῖ τὸ κέρδος αὐτὸ, νὰ καθίρεται διὰ τὴν καταφρόνησιν ὅπου ἔκαμε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικὸν, τὸν ς'. τῆς α. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΕ'. 15.

Καὶ τοῦτο γεμὴν ἤρσεν, ὥστε, εἰάν ἀπὸ οἰωνδήποτε δικαστῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπ' ἄλλους δικαστὰς ἐκκλησιαστικοὺς, ἔχοντας μείζονα τὴν αὐθεντίαν, ἐκκλητος γένηται, μὴ δὲν βλάπτειν τούτους, ὧν ἢ ψῆφος λύεται, εἰάν ἐλεγχθῆναι μὴ δυνηθῶσιν, ἢ κατὰ ἔχθραν, ἢ κατὰ προσπάθειαν δεδικακέναι, ἢ τινι χάριτι ὑποφθάρῃναι.

Ἀποστ. οδ'.
τῆς α. ς'. τῆς
δ'. θ'.

(1) Ἀριθμὸν δὲ 14. Κανὼνος ἔχει παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς, τὸ νὰ κρίνωνται ἐν τῇ Τριπόλει διὰ τὴν ἐνδειαν τῶν Ἐπισκόπων. ὁ μὲν Πρεσβύτερος ἀπὸ πέντε Ἐπισκόπους μόνον καὶ ἀπὸ τὸν ἐδικόν του, ὁ δὲ Διάκονος ἀπὸ δύο καὶ ἀπὸ τὸν ἐδικόν του, ὡς εὐρίσκειται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ταύτης. Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὡς ἂν ἕνα πόρισμα, καὶ λέγομεν, ὅτι καθὼς ἢ Σύνοδος αὕτη ἐσυγχώρησε καὶ ἀπὸ ὀλιγωτέρους Ἐπισκόπους νὰ κρίνωνται οἱ Ἱερωμένοι, διατὶ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους Ἐπίσκοποι πολλοὶ δὲν εὐρίσκοντο, ταῦτόν εἰπεῖν, διὰ τὴν ἀνάγκην. Τοιοῦτοτρόπως εἶναι συγκεχωρημένον νὰ γίνεται καὶ τὸ ἅγιον Εὐχέλαιον ἐν τισὶ χωρίοις καὶ τόποις τῆς Βουλγαρίας, ἢ καὶ ἄλλης ἐπαρχίας, ὅχι μόνον ἀπὸ τρεῖς Ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δύο,

καὶ ἀπὸ ἕνα διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν Ἱερέων ὅπου εἶναι εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ταῦτόν εἰπεῖν, διὰ τὴν ἀνάγκην. Καλῆτερον γὰρ εἶναι νὰ γίνεται τὸ Μυστήριον καὶ ἀπὸ ἕνα μόνον Ἱερέα, παρὲξ νὰ τὸ ὑστεροῦνται παντάπασιν οἱ ἐκείσε χριστιανοὶ, καὶ μάλιστα οἱ ἀσθενεῖς, καὶ ἐνταῦτ' ἢ ὑστεροῦνται τὴν ἀφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν, ὅπου αὐτὸ χαρίζει εἰς αὐτοὺς. Ἐπειτα, ἂν ἕνας Ἱερεὺς μόνος ἐκτελῇ ὅλα τὰ ἄλλα Μυστήρια καὶ τὰ μείζονα τοῦ Εὐχελαίου, διὰ τί καὶ μόνος δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ θεῖον Εὐχέλαιον; Ἐκείνο δὲ ὅπου λέγει ὁ θεὸς Ἰακώβος «Προσκαλεσάσθω τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας», τοὺς ὄντας ἐννοεῖ, ἀλλ' οὐχὶ τοὺς μὴ ὄντας μὴδὲ εὐρισκομένους ἐκείσε. Ἡ τοίνυν ἀνάγκη Κανόνι καὶ νόμοις οὐχ ὑπόκειται, ἕως οὗ ἀνάγκη ἐστίν.

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν δὲ οἱ κρινόμενοι Κληρικοί ἀναβιδάσουν καὶ ἐκκαλέσουν τὴν κρίσιν τῶν ἀπὸ μικροτέρους κριτὰς εἰς μεγαλύτερους, ἀπὸ Ἐπίσκοπον θετέον εἰς Μητροπολίτην ἢ Πατριάρχην, καὶ ἐξεταζομένη ἡ ἀπόφασις τῶν μικροτέρων, ἀνατραπῆ ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους, ἂν τοῦτο, λέγω, γένη, διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν νὰ μὴ βλάπτωνται οἱ μικρότεροι ἐκεῖνοι· ἂν ὁμοῦ δὲν φανερωθῶν ὅτι ἔκαμαν τὴν ἀπόφασιν ἐχθρικὰ, ἢ διὰ φιλίαν, ἢ διὰ χάριν τινὰ καὶ δωροληψίαν. Εἰ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα ἔκριναν, βλάπτονται εἰς τὴν οἰκείαν τιμὴν. Ὅρα καὶ τὸν οὐδ' Ἀποστολικὸν, τὸν ς'. τῆς α. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'. 16.

Ἀποστ. οὐδ'.
τῆς β'. ς'. τῆς
δ'. θ'. τῆς Καθ.
ιβ'. ρέ. ριά. ρλά.

Ἐὰν δὲ κατὰ συναίνεσιν τῶν μερῶν, ἐπιλεγέντες ὡς δικασταὶ, εἰ καὶ ὀλιγώτεροι ἔσονται τῶν ὀρισθέντων, μὴ ἐξεῖναι ἐκκαλεῖσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν δὲ οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί, ὅτε κατηγορῶν καὶ ὁ κατηγορούμενος, διαλέξουν αἰρετοὺς κριτὰς διὰ νὰ κρίνουν τὴν ἀγωγὴν, τότε, ἂν καὶ οἱ διαλεχθέντες αὐτοὶ αἰρετοὶ κριταὶ ἦναι ὀλιγώτεροι κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ τοὺς ὀρισθέντας ἀνωτέρω, ἐπὶ μὲν Ἐπισκόπου δώδεκα, ἐπὶ Πρεσβυτέρου ἕξ, καὶ ἐπὶ Διακόνου τρεῖς, δὲν εἶναι ἄδεια τοῦ λοιποῦ εἰς τοὺς κρινόμενους νὰ ἐκκαλέσουν καὶ νὰ ἀναβιδάσουν τὴν κρίσιν αὐτῶν εἰς ἀνώτερον κριτήριον, ἀλλὰ νὰ στέργουν εἰς τὴν τῶν ὑπ' αὐτῶν διαλεχθέντων ἀπόφασιν.

Συμφωνία.

Ἡ Συμφώνως, λέγει καὶ ὁ ρέ. τῆς αὐτῆς ταύτης Συνόδου, ἀλλὰ καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι (1). ὁ δὲ ριά. τῆς παρούσης ταύτης Συνόδου λέγει, ὅτι ἡ Σύνοδος ἐπένευσεν εἰς τοὺς αἰρετοὺς κριτὰς ὅπου ἐδιάλεξεν ὁ Μαυρέντιος καὶ Σάγκτιππος οἱ Ἐπίσκοποι· ὁ δὲ ρλά. ταύτης διορίζει νὰ μένη ἀκοινωνήτος ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖνος ὅπου δὲν πεισθῆ εἰς τὴν κρίσιν τῶν αἰρετῶν κριτῶν, ἕως οὗ νὰ πεισθῆ. Ὅρα καὶ τὸν οὐδ' Ἀποστολικὸν, τὸν ς'. τῆς α. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'. 17.

Ἀποστ. μβ'.
μγ'. τῆς ς'.
κδ'. νά. ξβ'.
ξς'. τῆς ἐν
Λαοδικ. ιγ'.
νδ'. τῆς ἐν
Καρθαγένῃ δ.

Ὅστε τὰ τέκνα τῶν Ἱερέων θεωρία κοσμικὰ μὴ ἐκτελεῖν, μηδὲ θεωρεῖν. Τοῦτο δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς ἀεὶ κεκήρυκται, ὥστε, ὅπου βλασφημίαι εἰσὶ μὴ προσιέναι.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρῶν Κανὼν, ὅτι οἱ υἱοὶ τῶν Ἱερέων νὰ μὴ κάμνουν τὰς θεωρίας καὶ παίγνια ὅπου γίνονται εἰς τὰ θέατρα μὲ τὰ τρεξίματα τῶν ἀλόγων, καὶ μὲ τὰς μάχας τῶν θηρίων καὶ ζώων, ἔχοντες δηλ. αὐτοὶ τὴν τῶν ἀλόγων καὶ τῶν τοιούτων ζώων ἐπιστάσιαν, ἀλλ' οὔτε ὅπως νὰ στέκωνται νὰ τὰ θεωροῦν, ὅταν εἰ ἄλλοι τὰ κάμνουν (2). ὅχι μόνον δὲ οἱ τῶν Ἱερωμένων υἱοὶ, ἀλλὰ καὶ ὅλοι κοινῶς οἱ Χριστιανοὶ παντοτινὰ διδά-

(1) Λέγει γὰρ ὁ Ἀρμενόπουλος βιβλ. α. τίτλ. δ'. ὅτι ἐκεῖνος ὅπου κάμει αἰρετὸν κριτὴν, πρέπει νὰ μένη εἰς τὴν ἀπόφασιν του, εἴτε δικαία εἶναι, εἴτε ἄδικος· εἴτε μὴ καὶ δὲν μένει, πληρόνει τὴν ποινὴν ἐκείνην, ὅπου συμφωνηθῆ ὅταν ἐκλέγουν τὸν αἰρετὸν κριτὴν, καὶ ἅς κατηγορῆ τοῦ λόγου του διατὶ ἐδιάλεξε τοιοῦτον κριτὴν. Ἡ ἀπόφασις τῶν αἰρετῶν κριτῶν, οὔτε ἀπὸ βασιλικὸν πρόσταγμα μεταθεωρεῖται ἢ ἀνατρέπεται, οὔτε ἀπὸ αὐτοῦς τοὺς ἰδίους. Κἂν δὲ καὶ ἐπλανήθησαν ὅταν ἀπεφάσισαν, νὰ διορθώσουν τὴν ἀπόφασιν τους, δὲν ἔμπορουν. Ἀφ' οὗ γὰρ ἀποφασίσουν μίαν φοράν, παύουσι· πλέον ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι κριταί. Σημειῶσαι ὁμοῦ, ὅτι ἂν ἀπὸ ἀμάθειαν τῶν νόμων ἔκαμαν ἄδικον ἀπόφασιν οἱ αἰρετοὶ κριταί, χρεὸς ἔχει νὰ μένη εἰς αὐτὴν ὁ κρινόμενος, ἢ νὰ πληρόνη τὴν συμφωνηθεῖσαν ποινὴν. Ἐὰν δὲ κατὰ χάριν, ἢ δῶρα λαβόντες, τὴν ἔκαμαν, ἐκεῖνος ὅπου χάσῃ τὴν κρίσιν, οὔτε εἰς τὴν ἀπόφασιν μένει, οὔτε πληρόνει τὴν ποινὴν, δηλ. τὸ νῦν καλούμενον νάξερ, ὅρα εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον. Περὶ τῶν αἰρετῶν κριτῶν (οἵτινες καὶ Ἀρμπιτροὶ λέγονται Λατινικά.)

φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι διὰ τοῦτο διορίζονται, ἵνα μετὰ ἐπεικειας καὶ φιλανθρωπότερα τὴν κρίσιν θεωρήσωσιν. Ὁ γὰρ διαιτητής, φησὶ, τὸ ἐπεικὲς ὄρα, ὁ δὲ δικαστής τὸν νόμον, καὶ τούτου ἕνεκα διαιτητὴς εὐρέθη, ἵνα τὸ ἐπεικὲς ἰσχύῃ (ρητορικῆς βιβλίου α. κεφ. ιθ'). Λέγουσιν δὲ οἱ βασιλικοὶ νόμοι, ὅτι ἀνίσως ἦναι δύο αἱ αἰρετοὶ κριταὶ καὶ δὲν συμφωνοῦν ἀνάμεσόν τους, ἀναγκάζονται νὰ διαλέγουν καὶ τρίτον καὶ νὰ στέργουν εἰς τὴν αὐτοῦ κρίσιν καὶ ἀπόφασιν.

(2) Δι' ὃ καὶ ὁ Ἀπόστολος γράφει εἰς τὸν Τιμόθεον (α. Τιμόθ. γ'. 4), ὅτι οἱ Ἱερεῖς νὰ ἔχουσι τέκνα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. Καὶ εἰς τὸν Τίτον (Τίτ. α. 6.), ὅτι αὐτοὶ νὰ ἔχουν τέκνα πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνοπότακτα. Τὰ δὲ εἰς θέατρα ὑπάγοντα τέκνα τῶν Ἱερέων καὶ θεωροῦντα τὰ ἐκεῖ γινόμενα ἄτακτα καὶ ἄσεμνα, φανερόν, ὅτι καὶ ὡς ἄσωτα καὶ ὡς ἀνοπότακτα, καὶ ὡς ἄσεμνα ἔχουσι γὰρ κατηγοροῦνται, ὅπερ ἐμποδίζει ὁ Θεὸς Ἀπόστολος. Πρέπει γὰρ τὰ τέκνα τῶν Ἱερέων

σκονται νὰ μὴ πλησιάζουν εἰς τὰ θέατρα, ὅπου πολλὰ ἄσεμνα πράγματα γίνονται, διὰ μέσου τῶν ὁποίων βλασφημεῖται, καὶ ὑβρίζεται ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοὺς ἀπίστους καὶ ἄσεβεις. Ὅρα καὶ τὸν κδ'. τῆς ε'. ἀλλὰ καὶ τὸν μβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΗ'. 18.

Ἦρσεν, ἵνα Ἐπίσκοποι, καὶ Πρεσβύτεροι, καὶ Διάκονοι ἐκλήπτορες μὴ γίνωνται, ἢ προκουράτορες, μηδὲ ἐκ τινος αἰσχροῦ καὶ ἀτίμου πράγματος τροφήν πορίζωνται. Ὅφειλουσι γὰρ ἀποβλέψαι εἰς τὸ γεγραμμένον· «Οὐδεὶς στρατευόμενος τῷ Θεῷ, ἐμπλέκει ἑαυτὸν πράγμασι κοσμικοῖς.» [Τιμόθ. β'. 4.]

Ἀποστ. ε'. π. πγ'. τῆς δ'. γ'. ζ'. τῆς στ'. θ'. τῆς ζ'. θ'. τῆς α. καὶ β'. ια. β'.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ Ἱερωμένοι νὰ ἐλλαμβάνουσιν, ἤτοι νὰ πακτώνουσι ξένα ὑποστατικά, ἢ νὰ γίνωνται προκουράτορες, ἤτοι φροντισταὶ καὶ διοικηταὶ πραγμάτων κοσμικῶν (κοῦρα γὰρ λατινιστὶ φροντίς καὶ διοίκησις ἐρμηνεύεται), καθὼς διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ἀλλ' οὐδὲ πρέπει νὰ εὐγάζωσι τὴν ζωοτροφίαν τοὺς ἀπὸ κἀνένα ἐργόχειρον αἰσχροῦ καὶ ἀτίμου. Αἰσχροῦ μὲν, καθὼς εἶναι τὸ νὰ γίνωνται πορνοβοσκοί, ἀτίμον δὲ, καθὼς εἶναι τὸ νὰ ἔχουν ἐργαστήριον καπηλικόν, ἢ ἀρωματικόν, ἢ τὸ νὰ λατρεύουν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Διότι, ἂν κατὰ τὸν Παῦλον κἀνένας στρατιώτης δὲν ἀνακατώνεται εἰς πραγματείας ἄλλας, διὰ νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν ἐπίγειον αὐτοῦ Βασιλέα, πόσῳ μᾶλλον οἱ στρατιῶται τοῦ Θεοῦ Ἱερωμένοι δὲν πρέπει εἰς κοσμικὰς φροντίδας νὰ ἐμπλέκουσιν ἑαυτοὺς, ἵνα τῷ οὐρανίῳ αὐτῶν Βασιλεῖ φανῶσιν εὐάρεστοι. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ε'. Ἀποστολ. καὶ τὸν θ'. τῆς ε'.

ΚΑΝΩΝ ΙΘ'. 19.

Ἦρσεν, ὥστε τοὺς Ἀναγνώστας, εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἡβῆς ἐρχομένους, ἀναγκάζεσθαι, ἢ συμβίους ἀγαγέσθαι, ἢ ἐγκράτειαν ἠμολογεῖν.

Ἀποστ. κς'. τῆς δ'. ιδ'. τῆς ε'. ε'. ιδ'. τῆς Καρθαγ. λγ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὅταν οἱ Ἀναγνώσται ἔλθουν εἰς ἡλικίαν ιδ'. χρόνων, ἀναγκάζονται, ἢ νὰ λαμβάνουν γυναῖκα, ἢ νὰ ὑπόσχωνται ὅτι θέλουν φυλάξουν παρθενίαν καὶ ἀγαμίαν. Οὗτος δὲ ὁ Κανὼν φαίνεται νὰ ἐπεκράτει μόνον εἰς τὴν Ἀφρικὴν κατὰ τὸν Ζωναρῶν, ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς ἄλλους τόπους (1). Ὅρα καὶ τὸν κς'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Κ'. 20.

Ἦρσεν, ἵνα Κληρικὸς, ἐὰν χρήματα δῶ ἐν χρήσει, τὰ χρήματα λάβῃ· ἐὰν εἶδος, ὅσον δέδωκε λάβῃ.

Ἀποστ. μδ'. τῆς α. ιζ'. τῆς ε'. ι'. τῆς Λαοδ. δ'. τῆς Καρθαγ. ε. Βασιλ. ιδ'.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ Κανὼν παρομοίως μὲ τὸν ε. τῆς παρουσίας ταύτης Συνόδου ἐμποδίζει τὸ νὰ λαμβάνουν διά-

νὰ ἦναι σεμνότερα ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν κοσμικῶν. Δι' ὃ καὶ ὁ Χρυσόστομος (σελ. 50. τοῦ ε'. τόμου) λέγει ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἱερέως ἐὰν ἀμαρτήσῃ, περισσότερον τιμωρεῖται ἀπὸ τὰς ἄλλας γυναῖκας. «Αἱ γὰρ θυγατέρες τῶν Ἱερέων, αἷς οὐδεὶς πρὸς τὴν Ἱερωσύνην λόγος, ὅμως διὰ τὸ πατρικὸν ἀξίωμα, τῶν αὐτῶν πολὺ πικροτέραν ὑπέχουσι τὴν τιμωρίαν.» (λόγῳ ε'. περὶ ἱερ.). καὶ ὁ Θεὸς λέγει· «Θγάτηρ ἀνθρώπου Ἱερέως ἐὰν βεβηλωθῇ τοῦ ἐκπορευῆσαι, τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτῇ βεβηλοῖ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται.» (Λευί. κ.α. θ'). Βλ. δὲ τὸ κβ'. τοῦ Δευτερονομίου 21 προστάζει «νὰ λιθοβολῆται ἡ θυγάτηρ τοῦ λαϊκοῦ ὅπου πορνεύσῃ.» Μεγαλητέρα δὲ τιμωρία εἶναι τὸ καύσιμον ἀπὸ τὸν λιθοβολισμόν.

(1) Τινὲς λέγουσιν ὅτι καθὼς ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους συνήθεια ἠκολούθησεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν τὸ νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὰς γυναῖκας αὐτῶν οἱ Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι, Διάκονοι καὶ Ὑποδιάκονοι, ὡς εἶπομεν ἐν τῷ γ'. καὶ δ'. Κανόνι τῆς παρουσίας Συνόδου, ἔτσι ἀπὸ τοὺς ἰδίους Ρωμαίους ἠκολούθησε συνήθεια εἰς αὐτὴν καὶ τὸ νὰ ἀναγκάζωνται οἱ μέλλοντες χειροτονεῖσθαι

Ἀναγνώσται, ἢ νὰ ὑπανδρεύωνται νὰ ὑπόσχωνται παρθενίαν, καὶ οὕτω φαίνεται νὰ ἦναι τὸ πρᾶγμα, καθὼς καὶ ὁ ιδ'. τῆς δ'. τοῦτο αἰνίττεται καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς αὐτῆς Καρθ. φανερώς ἔχουσιν. Ὡστε οἱ ἀναγνώσται ἐδῶ δὲν θέλει νὰ εἰπῇ οἱ ὄντες χειροτονημένοι Ἀναγνώσται, ἀλλ' οἱ μέλλοντες χειροτονεῖσθαι Ἀναγνώσται, καθὼς καὶ οἱ ἐν τῷ γ'. καὶ δ'. Κανόνι λεγόμενοι Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι, νοοῦνται οἱ μέλλοντες χειροτονεῖσθαι Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι. Σημείωσαι ὅμως ὅτι, ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ Σύνοδος κατὰ τὸν λγ'. Κανὼνα ἔξω ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Ὑποδιακόνους, οἱ λοιποὶ Κληρικοί θέλει νὰ ἦναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν τοιαύτην ἀνάγκην τῆς ἐγκρατείας καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐναντιοῦται εἰς τὸν κς'. Ἀποστολικόν, ὅπου προστάζει ὅτι οἱ Ἀναγνώσται καὶ οἱ Ψάλται νὰ ἦναι ἐλεύθεροι καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς τὸ νὰ ὑπανδρεύωνται, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀιχμαλωτισθῇ εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγκρατείας τῶν Πρεσβυτέρων, Διακόνων καὶ Ὑποδιακόνων, ἀπὸ τὸν ιγ'. τῆς ε'. ἀιχμαλωτίσθη, ἤτοι ἐλεύθεροί εἶναι νὰ ὑπανδρεύωνται καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν οἱ Ἀναγνώσται, κατὰ τὸν κς'. Ἀποστολικόν καὶ κατὰ τὸν λγ'. τῆς παρουσίας Συνόδου.

φορα¹ οἱ Κληρικοί, ἀλλ' ὅσα μὲν ἄσπρα δανείσουν, τόσα καὶ νὰ λαμβάνουν, καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶδος δώσουν, εἴτε σίτον, εἴτε ὄσπρια, εἴτε ἄλλο τοιοῦτό τι, τόσον καὶ νὰ παίρνουν ὀπίσω, καὶ ὄχι περισσότερον. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν μδ'. Ἀποστολικὸν Κανόνα.

ΚΑΝΩΝ ΚΑ'. 21.

Τῆς ς'. ιδ'. || Ἦρσεν, ἵνα πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε ἐνιαυτῶν Διάκονοι μὴ χειροτονῶνται.

Ἑρμηνεία.

Οἱ Διάκονοι δὲν πρέπει νὰ χειροτονῶνται, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα, πρὸ τοῦ νὰ φθάσουν εἰς ἡλικίαν χρόνων κέ. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιδ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΚΒ'. 22.

Τῆς ς'. λγ'. τῆς ζ'. ιδ'. || Ἦρσεν, ἵνα οἱ Ἀναγνώσται τὸν δῆμον μὴ προσκυνῶσιν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Κανὼν οὗτος ἐμποδίζει μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων λόγων, νὰ μὴ στρέφονται οἱ Ἀναγνώσται καὶ προσκυνῶσι τὸν λαὸν, ἐπειδὴ μόνους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς καὶ Διακόνους ὀφείλουσι νὰ προσκυνοῦν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὸ πλῆθος τῶν λαϊκῶν, καὶ μάλιστα ἐν τῷ καιρῷ τῆς ὑπηρεσίας των. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λγ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΚΓ'. 23.

Ἦρσεν, ἵνα ἡ Μαυριτανία Σιτιφένσης, ὡς ἤτησε, (τὸν πρωτεύοντα τῆς Νουμιδικῆς χώρας ἧς τι-νος ἐκ τῆς Συνόδου κεχώρισται,) ἵνα ἴδιον ἔχη πρωτεύοντα, συναινέσει πάντων τῶν πρωτευόντων τῶν Ἀφρικανῶν ἐπαρχιῶν καὶ πάντων τῶν Ἐπισκόπων, διὰ τὸ μακροδαπὲς ἔχειν ἐπετράπη.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Κανὼν οὗτος, ἀγκαλὰ καὶ τοπικὸς ἐστὶ, λέγων, ὅτι ἡ Μαυριτανία νὰ μὴ ᾔηται ὑποκειμένη εἰς τὸν Μητροπολίτην τῆς Νουμιδίας, διὰ τὸ μακρὸς τοῦ τόπου ὁποῦ ἔχει ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ τὴν δυσκολίαν ὁποῦ ἐντεῦθεν ἀκολουθεῖ εἰς τὸ νὰ συνέρχωνται ἐν τῇ Συνόδῳ, ἀλλὰ νὰ συγχωρηθῇ νὰ ἔχη ἐδικὸν τῆς Μητροπολίτην (1) μὲ ὄλον τοῦτο ὁ τοπικὸς καὶ μερικὸς οὗτος Κανὼν δύναται νὰ γένη καθολικὸς καὶ γενικὸς. Μανθάνομεν γὰρ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι καὶ κάθε ἄλλος τόπος μακρὰν ἀπὸ ἄλλον διακείμενος, πρέπει νὰ συγχωρηθῆται εἰς τὸ νὰ ἔχη ἴδιον Μητροπολίτην διὰ τὰ αὐτὰ αἷτια.

ΚΑΝΩΝ ΚΔ'. 24. (2).

Τῆς ζ'. β'. || Ἦρσεν, ὥστε χειροτονουμένου Ἐπισκόπου ἢ Κληρικοῦ, πρότερον ἀπὸ τῶν χειροτονούντων αὐτοὺς τὰ δεδογμένα ταῖς Συνόδοις εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἐντίθεσθαι, ἵνα μὴ, ποιῶντες κατὰ τοὺς ὅρους τῆς Συνόδου, μεταμεληθῶσιν.

Ἑρμηνεία.

Οἱ χειροτονῶντες Ἐπίσκοπον ἢ Κληρικὸν πρέπει, κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον, πρὸ τῆς χειροτονίας νὰ λέγουσιν εἰς αὐτοὺς τὰ ὀρισθέντα ἀπὸ τὰς ἁγίας Συνόδους, Οἰκουμενικὰς τε καὶ τοπικὰς, τόσον περὶ ὀρθῆς πίστεως, ὅσον καὶ περὶ βίου ὀρθοῦ, καὶ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καὶ καταστάσεως, ἵνα διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης οἱ χειροτονούμενοι οὗτοι μανθάνοντες τοὺς ὅρους καὶ Κανόνας τῶν Πατέρων, καὶ κατ' αὐτοὺς πθεῶντες καὶ πολιτευόμενοι, μὴ μετανοήσωσιν ὡς παραβάται, οὔτε ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ κανονιζόμενοι καὶ Συνοδικῶς ἐπιτιμώμενοι, οὔτε εἰς τὴν μέλλουσαν κολαζόμενοι (ἐπειδὴ δὲ γράφεται, καὶ κατὰ τῶν ὄρων τῶν Συνόδων, εὐδοῦσθαι τὸ νόημα καὶ οὕτω διὰ νὰ μὴ μετανοήσουν, εἴτε ἐν τῷ παρόντι, εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι, ἀνίσως κάμουν ἐναντίον τῶν διδασθέντων Κανόνων καὶ ὄρων, ὡς ἐν γνώσει ἀμαρτάνοντες.). Ὅρα καὶ τὸν β'. τῆς ζ'.

(1) Διὰ τοῦτο τόσον ἐν τοῖς μετὰ τὸν Κανόνα τοῦτον πρακτικοῖς τῆς ἐν Καρθαγ. Συνόδου, ὅσον καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Εὐσεβίου κεφ. ς'. τοῦ 1. βιβλίου, χωρισμένη γράφε-

ται ἡ Μαυριτανία ἀπὸ τὴν Νουμιδίαν, καὶ ἀνάπαλιν.

(2) Ἀριθμὸν 18. Κανόνος ἔχει ἐπισημῶς παρὰ τοῖς ἐρμηνευταῖς ὁ τίτλος μόνος τοῦ κατ' αὐτοὺς 19. 20. 21. Κανόνος.

ΚΑΝΩΝ ΚΕ'. 25.

Ἦρσαν, ἵνα τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων Εὐχαριστία μὴ δοθῇ. Γέγραπται γάρ, || Τῆς ς'. πγ'. «Λάβετε, φάγετε» [Ματθ. κς'. 26.], τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα οὐδὲ λαβεῖν δύναται οὐδὲ φαγεῖν· καὶ ἵνα μὴ τοὺς ἤδη τελευτώντας βαπτισθῆναι ποιήσῃ ἢ τῶν Πρεσβυτέρων ἄγνοια.

Ἑρμηνεία.

Ἀπὸ τὸν παρόντα Κανὼνα ἐρανίσθη ἡ ς'. Σύνοδος τὸν πγ'. αὐτῆς Κανὼνα, δηλ. μόνον τὸ νὰ μὴ μεταλαμβάνῃ τινὰς τοὺς νεκρούς. Καὶ ὅρα τὴν ἑρμηνείαν ἐκεῖ. Ὁ δὲ παρὼν προσδιορίζει ἀκόμη καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ βαπτίζῃ τινὰς Ἱερεὺς κατὰ ἄγνοιαν τοὺς ἀποθανόντας καὶ τελευτήσαντας (1), ἐπειδὴ οἱ νεκροὶ οὔτε νὰ συνταχθοῦν δύνανται μὲ τὸν Χριστὸν, οὔτε νὰ ἀποταχθοῦν τὸν Σάταναν, οὔτε ἄλλο τι νὰ κάμουν σύνηθες εἰς τὴν τελεσιουργίαν τοῦ βαπτίσματος. Ἔως οὐδὲ ἀναπνέει ἀκόμη τινὰς, θέλει ἀξιωθῆ τοῦ θείου Βαπτίσματος, κατὰ τὸν Ζωναράν.

ΚΑΝΩΝ Κς'. 26.

Ὡστε, κατὰ τοὺς ἐν Νικαίᾳ ὄρους, διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας, αἵτινες πολλάκις πρὸς ὀλεθρον τοῦ λαοῦ παλαιοῦνται, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν Σύνοδον συγκαλεῖσθαι, πρὸς ἣν πάντες οἱ τῶν ἐπαρχιῶν τὰς πρώτας καθέδρας ἐπέχοντες, ἐκ τῶν οικείων Συνόδων, δύο, ἢ καὶ ὅσους ἐπιλέξωνται, Ἐπισκόπους τοποτηρητὰς ἀποστείλωσιν. Ἴνα ἐν τῇ συναχθείσῃ συνελεύσει, πλήρης εἶναι δυναθῇ ἡ αὐθεντία.

Ἀποσ. λζ'. τῆς α. ε. τῆς δ'. ιθ'. τῆς ς'. ἢ τῆς ζ'. ς'. τῆς Ἀντιοχ. κ'. τῆς Καρθαγ. πά. πδ' πέ. ρδ'.

Ἑρμηνεία.

Διὰ νὰ μὴ παλαιδῶνται, καὶ μὲ τὸν χρόνον βεβαιώνωνται αἱ κατὰ καιροὺς ἀνακύπτουσαι ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις καὶ ἀταξίαι, πρὸς βλάβην τοῦ λαοῦ, διορίζει ὁ παρὼν κανὼν, νὰ γίνεται Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων κατ' ἔτος. Ὡς καὶ ὁ ε. τῆς ἐν Νικαίᾳ τοῦτο διορίζει. Πρὸς τὴν ὁποίαν Σύνοδον ὅλοι οἱ Μητροπολιταὶ νὰ στέλλουν δύο, ἢ καὶ περισσοτέρους Ἐπισκόπους ἀπὸ τὴν Σύνοδον τῆς ἐπαρχίας των τοποτηρητὰς, ἢτοι τηροῦντας καὶ ἐπέχοντας τὸν τόπον αὐτῶν. Ἴνα τὰ παρὰ τῆς Συνόδου ταύτης διοριζόμενα, μὲ πληρεξουσιότητα διορισθῇ, ὡς συμπηφιζομένων ταῦτα ἀπάντων τῶν Μητροπολιτῶν. Ἐν δὲ τοῖς πρακτικοῖς τῆς παρουσίας ταύτης Συνόδου γέγραπται, ὅτι ἀπὸ τὴν Τρίπολιν νὰ στέλλεται εἰς τὴν ἐνιαυσίαν ταύτην Σύνοδον ἕνας τοποτηρητῆς, διὰ τὴν ἐκεῖσε σπανιότητα τῶν Ἐπισκόπων. Ὁ δὲ Βαλαμῶν λέγει, ὅτι δὲν ἐμποδίζεται τὸ νὰ στέλλωνται τοποτηρηταὶ τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ Πρεσβύτεροι, καὶ Διάκονοι, καθὼς καὶ εἰς μερικὰς οἰκουμενικὰς Συνόδους τοῦτο ἐγένετο. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΚΖ'. 27.

Ἐάν τις τῶν Ἐπισκόπων κατηγορῆται παρὰ τοῖς τῆ αὐτοῦ χώρα πρωτεύουσιν, ὁ κατηγοροῦν ἀγάγη τὸ πρᾶγμα, καὶ μηδὲ ἀπὸ τῆς κοινωνίας κωλυθῇ ὁ κατηγορούμενος, εἰ μὴ δ' ἂν πρὸς ἀπολογία ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐπιλεγέντων δικάζειν, γράμμασι προσκληθεὶς, τῇ ὠρισμένῃ ἡμέρᾳ οὐδαμῶς ἀπαντήσῃ, τουτέστιν, ἐντὸς προθεσμίας μηνὸς, ἀφ' ἧς ἡμέρας φανείη τὰ γράμματα δεξάμενος. Ἐάν δὲ ἀληθεῖς τινὰς καὶ ἀναγκαστικὰς αἰτίας ἀποδείξῃ, τὰς αὐτὸν κωλυούσας ἀπαντῆσαι πρὸς ἀπολογία τῶν κατ' αὐτοῦ προτεθέντων, ἐντὸς ἑτέρου μηνὸς ἀκεραίαν ἐχέτω εὐχέρειαν· μετὰ δὲ τὸν δεῦτερον μῆνα μὴ κοινωνήσῃ, ἕως οὗ καθαρὸς ἀποδειχθείη. Εἰ δὲ πρὸς σύμπασαν τὴν ἐτησίαν Σύνοδον ἀπαντῆσαι μὴ βουλευθείη,

Ἀποσ. οδ' τῆς β'. ς' τῆς δ'. θ' κά. τῆς Ἀντιοχ. ιδ'. ιε. Σαρδικ. δ'. τῆς Καρθ. ἢ ιβ'. ις'. ης. ρέ ρλά. ρλζ'. ρλη. ρλθ.

(1) Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Βαλαμῶν ἐν τῇ κβ'. ἀποκρίσει πρὸς τὸν Μάρκον Ἀλεξανδρείας λέγει, ὅτι εἶναι μεγάλης κολάσεως ἄξιοι ἐκεῖνοι ὅπου χροῦσι μὲ Μύρον πρότερον τοὺς ἀποθανόντας Ἱερείς καὶ Ἱερεῖς, ἢ ἄλλους τινὰς, καὶ οὕτως ἐντάφιζόντες αὐτοὺς, ἐπειδὴ μὲ τοῦτο ὅπου κάμνουσιν, ἢ κατηγοροῦσι τοὺς βαπτίσαντας καὶ μυρώσαντας τοὺς ρηθέντας Ἱερείς καὶ Ἱερεῖς πῶς δὲν ἦσαν ὀρθόδοξοι, ἢ δὲν ἔχουσιν ἀκόμη πληροφορίαν, ὅτι οἱ ἀποθανόντες αὐτοὶ δὲν ἦσαν κοινωνοὶ τῶν ὀρθοδόξων, τὰ ὅποια καὶ τὰ δύο εἶναι ἄτοκα. Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος (λόγῳ περὶ τοῦ μὴ πικρῶς κλαίειν τοὺς τελευτώντας σελ. 944. τοῦ ς'. τόμ.) λέγει, μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους προπέμπομεν τοὺς ἀποθανόντας, φανερόντες μὲ τοῦτο τὴν εὐχαριστίαν ὅπου κάμνομεν

πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν διὰ τὸν θάνατόν τους. Μὲ καιροῦνιὰ σάβανα τοὺς ἐνδύνομεν, δηλοῦντες τὸ καινούριον φόρεμα τῆς ἀφθαρσίας ὅπου μέλλουν νὰ λάβουν. Μύρον καὶ ἔλαιον χύνομεν εἰς αὐτοὺς καὶ χρίσμα τοῦ βαπτίσματος, πιστεύοντες, ὅτι τοῦτο θέλει γένῃ εἰς αὐτοὺς βοήθεια εἰς τὸν πρὸς τὴν ἐκεῖσε ζωὴν ὁδόν τους. Μὲ θυμιάματα καὶ κηρία τοὺς συνοδεύομεν, σημαίνοντες, ὅτι ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τὸ σκοτὸς τῆς παρουσίας ζωῆς, καὶ ἐπήγαν πρὸς τὸ ἀληθινὸν φῶς. Κατὰ ἀνατολὰς τὸν τάφον τους καὶ τὸ σῶμα τους σχηματίζομεν, δηλοῦντες τὴν ἀνάστασιν ὅπου μέλλουν νὰ λάβουν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὸ Μύρον καὶ ἔλαιον, καὶ χρίσμα τοῦ βαπτίσματος, ὅπου λέγει ἐδῶ ὁ Ἀγιος ταῦτοσημαντα πρέπει νὰ νοηθοῦν, ἀντὶ τοῦ ἐλαίου δηλ. μὲ

ἵνα κἄν ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ περαιωθῆ, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τῆς καταδίκης τὴν ψῆφον ἐκπεφωνηκέναι κριθήσεται. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ, ὃ οὐ κοινωνεῖ, μηδὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ Ἐκκλησίᾳ, μηδὲ ἐν παροικίᾳ κοινωνήσῃ. Ὁ δὲ τούτου κατήγορος, ἐὰν μηδαμοῦ ἀπολειφθεὶς ἐν αἷς ἡμέραις γυμνάζεται τὰ τοῦ πράγματος, μηδαμῶς κωλυθεῖ ἀπὸ τῆς κοινωνίας. Ἐὰν δὲ ποτε ἐλλείψῃ ἑαυτὸν ὑποσύρας, ἀποκαθισταμένου τῆ κοινωνίας τοῦ Ἐπισκόπου, αὐτὸς ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐκβληθῆ ὁ κατήγορος. Οὕτω μέντοι, ὡς μὴ καὶ τὴν εὐχέριαν αὐτῷ ἀφαιρῆσθαι τῆς κατηγορίας τοῦ πράγματος, ἐὰν δυνηθῆ ἀποδείξαι κατὰ τὴν προθεσίαν, οὐχὶ μὴ τεβηληκέναι, ἀλλὰ μὴ δεδυνῆσθαι ἀπαντῆσαι, ἐκείνου δήλου ὄντος, ὡς ἐν τῷ κινεῖσθαι τὰ τοῦ πράγματος ἐν τῷ τῶν Ἐπισκόπων δικαστηρίῳ, ἐὰν διαβέβληται τὸ πρόσωπον τοῦ κατηγοροῦ, μὴ προσδεχθῆ εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴδ' ἂν ὑπὲρ ἰδίου πράγματος, μὴ μέντοι περὶ ἐκκλησιαστικοῦ θελήσῃ ἐπιβαλέσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ὅταν κατηγορηθῆται κανόνας Ἐπίσκοπος, πρέπει ὁ κατήγορος νὰ ἀποδεικνύῃ τὴν κατηγορίαν ἔμπροσθεν τοῦ Μητροπολίτου τοῦ Ἐπισκόπου, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα, παρευθὺς δὲ μετὰ τὴν κατηγορίαν, δὲν πρέπει νὰ γίνεταὶ ἀκοινωνήτος ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συνεπισκόπου ὁ κατηγορηθεὶς Ἐπίσκοπος. Ἐξω μόνον ἂν δὲν ἔλθῃ εἰς τὴν κρίσιν μετὰ διορίαν ἐνὸς μηνός, ἀφ' οὗ λάβῃ τὰ γράμματα τοῦ Μητροπολίτου, τὰ προσκαλοῦντα αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον. Εἰ δὲ καὶ ἀποδείξῃ, ὅτι ἀπὸ ἀληθείας, καὶ ὄχι πλαστὰς, ἀλλὰ ἀναγκαιᾶς αἰτίας ἐμποδίσθη καὶ δὲν ἦλθε, νὰ τοῦ δίδεται ἀκόμη ἄλλου ἐνὸς μηνός διορία. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τοὺς δύο μηνὰς δὲν ἔλθῃ, νὰ ἀφορίζεται διὰ τὴν ἀπειθειάν του, ἕως οὗ νὰ ἀποδειχθῆ ὅτι εἶναι ἀθῶος τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης κατηγορίας. Ἐὰν δὲ, οὔτε εἰς τὸν Μητροπολίτην του θελήσῃ νὰ κριθῆ, οὔτε εἰς τὴν κατ' ἔτος συναθροισμένην Σύνοδον, αὐτὸς ἑαυτὸν κατεδίκασε διὰ τὴν ἀπειθειαν καὶ καταφρόνησιν. Ἐν ὅσῳ δὲ καιρῷ εἶναι εἰς τὸ ἐπιτίμιον τοῦ ἀφορισμοῦ ὁ Ἐπίσκοπος, δὲν πρέπει, οὔτε εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, οὔτε εἰς ἄλλην, νὰ τὸν συγκοινωνῇ τινὰς, καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ κατηγορουμένου Ἐπισκόπου. Περὶ δὲ τοῦ κατηγοροῦ αὐτοῦ, ἐν ὅσῳ μὲν αὐτὸς στέκεται κατηγορῶν, δὲν πρέπει διὰ τὴν κατηγορίαν καὶ μόνην νὰ ἀφορίζεται. Ἀνίσως δὲ μὲ κρύφιον τρόπον ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ κριτήριον, καὶ δὲν εὐρίσκεται, ὁ μὲν κατηγορούμενος Ἐπίσκοπος, νὰ λύεται τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀκοινωνήσεως, ὁ δὲ κατήγορος, νὰ ἀφορίζεται. Ἐὰν ὁμοῦ ἀποδείξῃ, ὅτι ὄχι ἀπὸ θέλησίν του, ἢ καταφρόνησιν, ἀλλὰ διὰ τινὰ εὐλογον αἰτίαν ἔλλειψε, δὲν ἐμποδίζεται εἰς τὸ νὰ κατηγορῆ πάλιν. Ἐκείνου ὄντος φανεροῦ ὅτι, ἐὰν ἔχῃ κατηγορημένην ὑπόληψιν ἢ ἀμφίβολον ὁ κατήγορος, δὲν πρέπει νὰ δέχεται εἰς κατηγορίαν Ἐπισκόπου, ἐπὶ ὑποθέσεως ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐσωτερικῆς. Ἐπὶ ὑποθέσεως δὲ ἰδίας, χρηματικῆς καὶ ἐξωτερικῆς, δέχεται, ὅποῖος καὶ ἂν ᾖ. Ὅρα τὸν οὐδ'. Ἀποστολικόν. Ἐν ζ'. τῆς β'. καὶ θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΚΙΗ'. 28.

Τῆς δ'. θ'. ἢ τῆς Ἀντιοχ. δ'. τῆς Καρθ. ιδ'. ις'. Ἐὰν Πρεσβύτεροι ἢ Διάκονοι κατηγορηθῶσι, προζευγνυμένου τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν ἐκ τῆς πλησιαζούσης τοπικῆς αἰρετῶν Ἐπισκόπων, οὓς οἱ κατηγορούμενοι αἰτήσονται, τούτέστιν ἐπ' ὀνόματι Πρεσβυτέρου ἕξ, καὶ τοῦ Διακόνου, τριῶν, σὺν τούτοις αὐτὸς ὁ ἴδιος τῶν κατηγορουμένων Ἐπίσκοπος τὰς αἰτίας αὐτῶν ἐξετάσει, τοῦ αὐτοῦ τῶν ἡμερῶν, καὶ ὑπερθέσεων, καὶ ἐξετάσεων, καὶ προσώπων, μεταξὺ τῶν κατηγορούντων καὶ κατηγορουμένων τύπου φυλαττομένου, τῶν δὲ λοιπῶν κληρικῶν τὰς αἰτίας καὶ μόνος ὁ ἐντόπιος Ἐπίσκοπος διαγνῶ καὶ περατώσει.

Ἑρμηνεία.

Ὁ μὲν ἀνωτέρω Κανὼν εἶπε περὶ Ἐπισκόπων κατηγορουμένων, ὁ δὲ παρὼν περὶ Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων διοριζόμενος, ὅτι, ἐὰν οὗτοι κατηγορηθῶσι, νὰ διαλέγωσιν, ὁ μὲν Πρεσβύτερος ἕξ, ὁ δὲ Διάκονος τρεῖς Ἐπισκόπους ξένους ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα μέρη των, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτοὺς νὰ κρίνῃ τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας ὁ ἐδικὸς των Ἐπίσκοπος, νὰ φυλάττεται δὲ ὁ περὶ τῶν Ἐπισκόπων προδιαληφθεὶς τύπος καὶ Κανὼν (ὁ κζ'. δηλ.) εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, ἧτοι νὰ δίδεται καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ ἰδίᾳ διορία τῶν ἡμερῶν, καὶ νὰ γίνεταὶ ἡ ἰδίᾳ ἐξέτασις τῶν προσώπων ὅπου τοὺς κατηγοροῦν, τῶν δὲ ἄλλων μικροτέρων Κληρικῶν τὰς κατηγορίας μόνος ὁ ἐντόπιος αὐτῶν Ἐπίσκοπος κρίνει καὶ ἀποφασίζει. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν θ'. τῆς δ'. καὶ τὸν ιδ'. καὶ ις'. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΚΘ'. 29.

Τῆς δ'. ιδ'. ἢ τῆς ζ'. οδ'. ἢ τῆς Λαοδικ. ι. λά. Ἦρσεν, ὥστε τέκνα τῶν Κληρικῶν ἐθνικοῖς ἢ αἰρετικοῖς γαμικῶς μὴ συνάπτεσθαι.

τὸ ὅποῖον οἱ βαπτιζόμενοι χρίουν ὄλον τὸ σῶμα. Διότι καὶ ὁ βαπτίσματος, τὸ Μύρον ἀντὶ τοῦ ἐλαίου ἐκλαμβάνων, ὡς ἐρμη-
'Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος, (κεφ. β', Ἐκκλησ. Ἱεραχ.) μὲ τρεῖς νεύει ὁ Θεσσαλονίκης Συμεὼν κεφ. ξγ', καὶ ὅρα τὸν Κανόνα τοῦ
σταυροειδῆς χύσει τοῦ μύρου λέγει νὰ τελειοῦται τὸ ὕδωρ τοῦ ἀγίου Κυπριανοῦ.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι τὰ τέκνα τῶν Ἱερωμένων καὶ Κληρικῶν νὰ μὴ ὑπανδρεύωνται μὲ γυναί-
κας, τῶσον τῶν ἀπίστων, ὅσον καὶ αἰρετικῶν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιδ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ Α'. 30.

Ὅστε τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς Κληρικούς μηδένα συνεισάγειν τοῖς μὴ ὀρθοδόξοις ἢ Ἐπίσκοποις ἢ Κληρικοῖς τούτοις συνεισάγειν. ὡς εἴρηται τοὺς Ἐπισκόπους ἢ Κληρικούς τούτοις συνεισάγειν. Ἀποστ. μ'.
τῆς Καρθ. πθ'.
ρβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἀκολουθῶς μὲ τὸν ἀνωτέρω καὶ ὁ παρὼν Κανὼν περὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ αἰρετικῶν διορίζεται λέγων, ὅτι δὲν
πρέπει οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοί, ἀποθηήσκοντες, νὰ εἰσάγουν εἰς τὴν διαθήκην αὐτῶν κληρονόμους (1) τῶν

(1) Κατὰ γὰρ τὸ λέ. βιβλ. τῶν Βασιλικ. τίτλ. η'. κεφ. λη. οὐδὲ
παῖδες αἰρετικοὶ δύνανται νὰ κληρονομήσουν τοὺς γονεῖς τῶν ὀρ-
θοδόξου ὄντας. Ἄλλ' οὐδὲ οἱ γονεῖς, ὀρθοδόξοι ὄντες, δύνανται νὰ
ἀφήσουν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς παῖδας τῶν, ἀλλὰ τοὺς
χριστιανούς. Εἰ δὲ καὶ οἱ γονεῖς (Ὀρθόδοξοι ὄντες δηλ.) ἔγρα-
ψαν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς υἱούς τῶν, ἐὰν ἄλλους υἱούς
ὀρθοδόξους δὲν ἔχουσιν, ἢ περίουσία αὐτῶν νὰ δίδεται εἰς τοὺς
λοιποὺς συγγενεῖς αὐτῶν ὀρθοδόξους. Εἰ δὲ οἱ τελευτήσαντες, Κλη-
ρικοί ὄντες, οὐτε παῖδας εἶχον, οὐτε ἄλλους συγγενεῖς, μετὰ χρό-
νον ἕνα τοῦ θανάτου αὐτῶν λαμβάνουσι τὰ πράγματά τῶν οἱ
προεστῶτες τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἦσαν οἱ τελευ-
τήσαντες Κληρικοί. Γέγραπται δὲ καὶ ἐν τῷ α. βιβλίῳ τῶν βα-
σιλικῶν, νὰ μὴ κληρονομοῦν οἱ Σαμαρίται, καὶ ὅλως αἰρετικοί,
μήτε δωρεὰν νὰ λαμβάνουσι. Τὸ δὲ ιά, κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ
ε. βιβλ. λέγει, ὅτι κανένας αἰρετικὸς νὰ μὴ παίρνη ἀκίνητον
πρᾶγμα ἀπὸ Ἐκκλησίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλον σεβάσιμον οἶκον, μήτε
μὲ πᾶκτωσιν, μήτε μὲ ἐμφύτευσιν, μήτε μὲ ἀγορὰν, ἢ μὲ ἄλλον
οἰονδήτινα τρόπον. Τὸ δὲ τρίτον θέμα τοῦ αὐτοῦ βιβλ. καὶ τίτλ.
καὶ κεφ. λέγει, ὅτι ἐὰν ὀρθόδοξος ἔχοντας ὑποστατικόν, εἰς τὸ
ὁποῖον μέσα εἶναι Ἐκκλησία κτισμένη, ἐὰν, λέγω, τὸ ὑποστατι-
κὸν αὐτὸ ἀφήσῃ εἰς ἀπίστον καὶ αἰρετικὸν κατὰ τινα τρόπον, ἢ
Ἐκκλησία τοῦ χωρίου νὰ ἔχη τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑποστατικοῦ
αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κληρονόμους ἀνεφέραμεν, καλὸν εἶναι ἐδῶ νὰ
εἰποῦμεν καθολικῶς μερικὰ τινα περὶ αὐτῶν. Λοιπὸν κατὰ τὸ
λέ. βιβλ. τίτλ. ι. κεφ. λς'. εἰς τὴν κληρονομίαν προτιμῶνται
ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας ἢ κατιόντας, ἦτοι τὰ παῖδια τοῦ ἀποθανόν-
τος, εἴτε ἀρσενικὰ εἶναι, εἴτε θηλυκὰ. Τὸ δὲ παιδίον ὁποῦ κλη-
ρονομήσῃ τὰ πράγματα τοῦ πατρὸς του, πρέπει νὰ τὰ δίδῃ εἰς
τὸν πάππον του νὰ τὰ δουλεύῃ διὰ νὰ κυβερνᾶται ἐξ αὐτῶν.
Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ πάππος καὶ ἀφήσῃ υἱὸν καὶ ἐγγόνους ἀπὸ
ἄλλον υἱὸν τοῦ ἀποθανόντος, ἐμβαίνουν καὶ οἱ ἐγγονοὶ εἰς τὴν
κληρονομίαν μὲ τοὺς υἱούς τῶν, καὶ λαμβάνουν τὸ μερίδιον
τοῦ πατρὸς τῶν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἦναι παῖδια, προτιμῶνται οἱ
γονεῖς καὶ πάπποι τοῦ ἀποθανόντος καὶ κληρονομοῦν, ἐξω μόνον
ἀπὸ τοὺς ἀπὸ μίαν μητέρα, καὶ ἕνα πατέρα ἀδελφούς τοῦ ἀπο-
θανόντος. Καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας αὐτοὺς προτιμῶνται
ὅσοι εἶναι κοντότεροι εἰς τὸν βαθμὸν, καὶ ὅσοι εἶναι εἰς τὸν αὐ-
τὸν βαθμὸν, τρίτον θετέον ἢ τέταρτον, ὅλοι ἴσα ὁμοῦ κληρονο-
μοῦν. Ἡ Νεαρά τοῦ Ἀθανασίου Πατριάρχου διορίζει, ὅτι ἐὰν
ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας ἢ ἡ γυνή, καὶ ἀφήσῃ παιδί, καὶ ἀποθάνῃ καὶ
αὐτὸ, δὲν πρέπει νὰ κληρονομή τὸ ζωντανὸν μέρος ὅλα τὰ
πράγματα τοῦ παιδίου, ἀλλ' ἕνα μέρος νὰ δίδεται εἰς μνημόσυνον

τοῦ ἀποθανόντος, ἄλλο μέρος νὰ παίρουν οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόν-
τος, καὶ τὸ τρίτον νὰ παίρῃ τὸ ζωντανὸν μέρος ὁποῦ ἔμεινεν
Ἐὰν δὲ οὐτε οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἦναι, ἐμβαίνουν εἰς τὴν
κληρονομίαν οἱ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς, ἦτοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελ-
φαίς, καὶ ἀπὸ αὐτοὺς πάλιν προτιμῶνται οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ
ἀπὸ τὰ μιλαδέλφια. Ὁμοίως προτιμῶνται εἰς τὸ νὰ κληρονομή-
σουν τὸν θεῖόν τους τὰ παῖδια τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ, ἦτοι
τὰ ἀνέψια, παρὰ τὰ μιλαδέλφια. Εἰ δὲ γνήσια καὶ ἀμφιθαλῆ ἀ-
δέλφια δὲν εἶναι, οὐτε παῖδια ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ, κληρονο-
μοῦσι τὸν ἀδελφόν τους καὶ τὰ μιλαδέλφια. Εἰ δὲ ἀδέλφια δὲν
ἔχει ὁ ἀποθάνων, ἀλλὰ ἀνέψια, κληρονομοῦσιν αὐτὸν ταῦτα ὅλα
ἴσα (Ἀρμενόπουλος βιβλ. ε. τίτλ. η'). Ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας
ἢ ἡ γυνή χωρὶς διαθήκην καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν συγγενεῖς τινὰς ἢ
κληρονόμους, τὸ ζωντανὸν μέρος κληρονομεῖ τὸ ἀποθάνων, κἂν
καὶ δύο μόνον μῆνας συγκατοικήσουν μαζὴ (Ἀρμενόπουλ. αὐ-
τόθι), τῶσον τὰ φυσικὰ παῖδια, ὅσον καὶ τὰ ψυχοπαῖδια κληρο-
νομοῦν ἐξ ἴσου τοὺς χωρὶς διαθήκης ἀποθανόντας γονεῖς τῶν.
Ὅσα ἀφίνει τινὰς εἰς τὰ φυσικὰ τοῦ παιδίου ἔχων καὶ ἀδέλφια
καὶ μητέρα, τόσα ἀφίνει καὶ εἰς τὸ ψυχοπαῖδί του, ἢ εὐλόγη-
στον τὸ δ'. μέρος τῶν πραγμάτων του (αὐτόθι). Τὸ μδ. βιβλ. τῶν
Βασιλικῶν τίτλ. ι. κεφ. η'. διορίζει ὅτι κανένας πατέρας νὰ μὴ
κάμνη εἰς ἕνα, ἢ εἰς μερικὰ τοῦ παιδία χάριν ἀμετρον, ἀφίνων-
τας εἰς αὐτὰ δηλ. περισσότερα πράγματα, καὶ εἰς ἄλλα τοῦ παιδία,
ὄχι. Ἀλλὰ εἰς ὅλα τοῦ τὰ παῖδια νὰ στοχάζεται τὰ μέτρια καὶ
νὰ μὴ χαρίζῃ περισσότερα εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ ἀγαπᾷ (ἐξω μόνον
ἐν φανοῦν τινα παῖδια ἀχάριστα, καὶ ὑβρίσουν ἢ δειροῦν ἢ κα-
τηγορήσουν, ἢ ἄλλα τινα πράξουν ἐναντίον τῶν γονέων τῶν)
εἰ δὲ καὶ χάριση, νὰ παίρουν καὶ τὰ ἄλλα παῖδια ἀπὸ τὸ χά-
ρισμα ἐκεῖνο τὸ νόμιμον τους μερίδιον. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μέγας Βα-
σίλειος (ὁμιλ. η'. εἰς τὴν ἐξαήμερον) διορίζει ὅτι οἱ γονεῖς, κα-
θὼς εἰς ὅλα τῶν τὰ παῖδια ἔδωκαν ἐξ ἴσου τὸ εἶναι καὶ τὴν
ζωὴν, ἔτσι παρομοίως χρεωστοῦν νὰ μοιράζωσιν ἐξ ἴσου εἰς αὐτὰ
καὶ τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὰς, τὰ πράγματα δηλ. καὶ ὑποστα-
τικά τῶν, καὶ ὄχι εἰς ἄλλα μὲν παῖδια περισσότερα νὰ δίδουν,
εἰς ἄλλα δὲ ὀλιγώτερα. Ὅθεν μὲ πολλὰ ἐπιτίμια πρέπει νὰ ἐμ-
ποδισθῇ ἢ κατηραμένη συνήθεια, ὁποῦ πολιτεύεται εἰς πολλοὺς
καὶ διαφόρους τόπους, καὶ μάλιστα εἰς τὰ νησία, τὸ γὰρ δίδουν
δηλ. οἱ γονεῖς εἰς τὸν πρῶτον υἱόν, ἢ πρωτοθυγατέρα, τὰ περισ-
σότερα πράγματά τῶν, καὶ τὰ ἄλλα παῖδια τὰ ἀφίνουσιν ἔρημα
ἀπὸ τὴν νόμιμον προῖκά τῶν, ὡσὰν νὰ ἦσαν νόθα καὶ ὄχι γνήσια.
Παρανομία μεγαλωτάτη! ἀφύσικος ἀσπλαγχνία, τὴν ὁποίαν δὲν
ἔχουν τὰ θηρία! καὶ κακία ὀλίθριος, ἢ ὁποία καὶ τοὺς γονεῖς